

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 300 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen.

PROFESSOR VAN DIEVOET ALS RECHTSGELEERDE

Op Zondag 30 April wordt Prof. Van Dievoet gehuldigd ter gelegenheid van het dertigjarig jubileum zijner aanstelling als professor aan de Universiteit te Leuven. Aan deze viering zullen niet enkel de Leuvense collega's en oud-studenten van de gehuldigde deelnemen, doch de zeer brede schaar van al degenen die er prijs op stellen hun bewondering en hun dankbaarheid te betuigen aan Prof. Van Dievoet voor het oneindig vele dat hij op zozeer verscheiden gebieden heeft gepresteerd, zullen zich met enthousiasme bij deze hulde aansluiten. In de allereerste plaats al de Vlaamse juristen.

Er zijn inderdaad weinig persoonlijkheden die in zo grote mate als professor Van Dievoet de eerbiedige genegenheid en de hoge waardering van de Vlaamse juristen hebben verdiend.

Buiten de belangrijke taken, die hij vervuld heeft in het parlementair leven als volksvertegenwoordiger, als minister, als koninklijk commissaris; buiten zijn grote activiteit in allerlei sociale organismen, heeft Prof. Van Dievoet zich de hoogste verdiensten verworven als Vlaams rechtsgeleerde, als ijveraar voor de Vlaamse leergangen aan de Universiteit te Leuven en vooral als hoogleraar door het vormen van een uitgebreide schaar juristen, die het beste van hun kennis aan hem te danken hebben.

Prof. Van Dievoet heeft niet enkel de gave van een scherp verstand, met een uitzonderlijk logisch gehalte; hij beschikt niet alleen over geweldige wetenschappelijke kennis, over een verbazende werkkraft en een grenzeloze offervaardigheid; hij is daarbij een van de beminlijkste persoonlijkheden die men kan ontmoeten en waarmee de omgang steeds een waar genot blijft.

In dit nummer van het Rechtskundig Weekblad zal Prof. Fernand Collin, die de voorzitter is van het huldigingscomité, in herinnering brengen wat Prof. Van Dievoet gedaan en verwezenlijkt heeft als hoogleraar aan de Universiteit te Leuven. De grote Nederlandse jurist Prof. E. M. Meijers der Universiteit te Leiden heeft ons wel een artikel willen bezorgen, waaruit blijkt hoezeer Prof. Van Dievoet in Noord-Nederland wordt gewaardeerd. Ik stel mij ten doel hieronder een kortbondig overzicht te geven van wat de rechtswetenschap in ons land aan Prof. Van Dievoet te danken heeft.

* * *

Wanneer wij de activiteit van Prof. Van Dievoet op het gebied der rechtsgeleerdheid overschouwen en de ontzaglijke hoeveelheid artikelen, studies en boeken, die hij publiceerde, nagaan, valt er stellig in deze zo rijke productie een algemene lijn te trekken en een ondergrond te ontdekken waarop heel dit werk gesteund is.

Talrijk en zeer verscheiden zijn nochtans de gebieden waarop Prof. Van Dievoet zich heeft bewogen. Auteur van vele belangrijke studies over het burgerlijk recht en gevierd civilist is hij tevens een van de meest gewaardeerde specialisten op het gebied van het verzekeringswezen. Zowel over het staatsrecht en het sociaal recht als over het procesrecht en het strafrecht heeft hij geschriften gepubliceerd die het kenmerk dragen van veelomvattende kennis en grondig onderzoek. Aan het universitair onderwijs zowel als aan de deontologie van de jurist heeft hij artikelen gewijd waardoor nieuwe gedachten werden gezaaid. En hoeveel tijd en werkkraft heeft hij niet besteed aan de Vlaamse juridische terminologie en de vertaling onzer wetboeken, dit alles naast zijn leeropdrachten aan de Universiteit, waaraan hij steeds zijn beste krachten heeft besteed, naast zijn veeljarige parlementaire werkzaamheid en zo vele andere taken die hij steeds heeft vervuld met de hem eigen degelijkheid en nauwgezetheid.

Ik aarzel niet de diepere drijfveer die al dit werk steeds heeft gestuwd te zoeken in de sterke sociale geest die Prof. Van Dievoet steeds heeft bezielde. Diepe liefde voor zijn medemensen heeft hem van in zijn jeugd doordrongen en is hem gedurende gans zijn schitterende loopbaan bijgebleven. Daardoor is zijn zo uitgebreid werk verbonden door een band van sterke eenheid.

Deze geestesgesteldheid heeft hem geleid tot het publiceren van verschillende studies, die hebben bijgedragen tot de opbloei van onze sociale wetgeving; ze heeft hem verder een bijzondere belangstelling ingegeven voor de sociale zijden van het burgerlijk recht, het huwelijks- en huwelijksgoederenrecht met zijn sterke sociale inslag, voor het pachtrecht, dat in onze Vlaamse provinciën zulk bijzonder belang heeft en het lot bepaalt van zoveel harde werkers; ze heeft hem geleid tot de studie van het middel dat toelaat de sociale onzekerheid in de grootst mogelijke mate te voorkomen door de uitbreiding van het verzekerings-

wezen en het is dus gans natuurlijk dat Prof. Van Dievoet in de lijn van zijn belangstelling een hoogstaand specialist geworden is van het verzekeringsrecht. Diezelfde gevoelens hebben hem gedreven tot zijn passie voor het universitaire leven waar het vormen en leiden van de jonge krachten hem een van de edelste diensten blijkt die hij aan de gemeenschap kan bewijzen. Zij bepalen ook zijn Vlaamsgezindheid, daar een hoger cultuurleven voor zijn landgenoten enkel mogelijk is in eigen taal en zij hebben hem diep de noodzakelijkheid doen gevoelen van cultureel contact met Noord-Nederland, waaruit ons Vlaams volk zo oneindig veel nut kan trekken.

* * *

Bij het overzien van de bibliographie van Prof. Van Dievoet stellen wij vast dat zijn eerste geschriften gewijd zijn aan onderwerpen in verband met het sociaal recht: de arbeidsongevallen (Rechtskundig Tijdschrift 1908); de toepassing van de wet van 1903 (Revue sociale catholique, 1908-1909); de schadevergoeding voor beroepsziekten (Gids op maatschappelijk gebied, 1910).

Het is echter weldra de sociale toestand van de landbouwer die op de meest intense wijze zijn belangstelling gaande maakt en reeds in 1902 publiceerde hij in «Dietse Warande en Belfort» een substantieel artikel over «Bodemversnippering en ruilverkaveling», een vraagstuk dat in de latere jaren aanleiding heeft gegeven tot zoveel studie en zoveel polemiek en waarvan hij in 1919 nog een opstel wijdde «Het vermogen om de ruilverkaveling in België te doen ingang vinden.»

Het probleem van de landpachten was een van de gewichtigste aangelegenheden waardoor de sociale toestand en het economisch lot van de landbouwer werden bepaald en met dit vraagstuk heeft Prof. Van Dievoet zich gedurende verschillende jaren onafgebroken bezig gehouden. Hij bestudeerde het historisch, juridisch en economisch en wijdde er menigvuldige geschriften aan. In de eerste plaats dient vermeld zijn belangrijk boek «Le bail à ferme en Belgique» dat in 1913 verscheen en waarin het vraagstuk volledig werd onderzocht en de noodzakelijkheid der wijzigingen die in latere jaren zouden verwezenlijkt worden werd aangeduid.

Naast dit werk gaf Prof. Van Dievoet in 1920 een praktisch georiënteerde handleiding uit voor het pachtrecht «Wat eigenaar en pachter van ons pachtrecht behoren te weten», dat eveneens in het Frans werd gepubliceerd en in de volgende jaren verschillende uitgaven beleefde.

De vele vraagstukken, die zich stelden na het in voege komen van de belangrijke wet op de landpacht van 7 Maart 1929, van de wet van 7 Mei 1929 op de verhuring van de landeigendommen der openbare besturen en deze van 10 Augustus 1933 op de vermindering van de pachtprizen, gaven aanleiding aan Prof. Van Dievoet tot belangrijke artikelen in verschillende tijdschriften en tot een volledig nieuwe bewerking van het vroeger verschenen boek. Van de wet van 1933 verscheen van zijn hand, in samenwerking met Forget en Rondou, een uitvoerig commentaar, zoals hij reeds in 1921 een commentaar had gepubliceerd van de wet betreffende de pachtovereenkomst in de verwoeste gewesten.

Het dient opgemerkt dat tot voorbereiding van al deze wetten Prof. Van Dievoet een zeer belangrijke rol gespeeld heeft in het parlement, door het indienen van wetsvoorstellen en het uitbrengen van verslagen der parlementaire commissies.

In de «Revue pratique du notariat» schreef hij

verschillende artikelen betreffende delicate vraagstukken van toepassing der wetten op het pachtrecht.

Het lijdt geen twijfel dat op dit gebied er in ons land geen deskundige is, die de bevoegdheid van Prof. Van Dievoet evenaart.

* * *

Om de rampen, die spruiten uit de menigvuldige sociale risico's, te lenigen is de verzekering het middel waarbij in de moderne samenleving meer en meer heil wordt gezocht. Het verzekeringswezen is als het ware de bekroning van de maatschappelijke zekerheid. Prof. Van Dievoet is er steeds diep van doordrongen geweest en heeft onafgebroken belangstelling getoond voor deze vorm van maatschappelijke bescherming.

In 1917 publiceert hij in het «Journal des juges de paix» en studie over de brandverzekering en in 1925 brengt hij als verslaggever der middenafdeling van de Kamer zijn merkwaardig verslag uit over de wet betreffende de controle op de levensverzekeringsondernemingen, dat blijk gaf van een buitengewoon grondige kennis van deze vorm van verzekering en waarin reeds gedeeltelijk de kern ligt opgesloten van het grote werk dat later in 1940 door Prof. Van Dievoet aan het verzekeringswezen zal gewijd worden.

Wanneer in 1937 de regering het gelukkig initiatief neemt sommige vraagstukken van essentieel belang te doen bestuderen door persoonlijkheden van uitzonderlijke bevoegdheid, die aangesteld werden als «koninklijk commissaris» en wie de taak te beurt viel een programma van nuttige hervormingen op bepaalde gebieden te ontwerpen, was het op Prof. Van Dievoet dat beroep werd gedaan om, in hoedanigheid van koninklijk commissaris, een verslag uit te brengen over het verzekeringswezen in België.

Dit verslag, dat uitgegroeid is tot een lijvig boek van 717 blz. is een onschatbare bijdrage tot de studie van alle vraagstukken, die met het verzekeringswezen verband houden.

Prof. Van Dievoet heeft de studie van het vraagstuk op de breedste wijze opgevat. Hij heeft een enkwest ingesteld waardoor het verzekeringswezen in al zijn facetten wordt onderzocht; hij heeft besprekingen gevoerd met alle vooraanstaande personen die een rol spelen in de verzekeringsmaatschappijen en hij heeft menigvuldige reizen ondernomen naar Zwitserland, Frankrijk, Duitsland, Nederland en Italië om de toestand, die zich in deze landen voordoet, ter plaatse te onderzoeken. De uitslag van deze reuzenarbeid heeft geleid tot het lijvig werk, dat de auteur ten zeerste vereert en dat een van de blijvende grondslagen zal zijn van de studie der verzekering in ons land. De rijke inhoud van het boek kan hier slechts met enkele woorden geschetst worden.

De schrijver onderzoekt vooreerst welk de bestaande toestand is van het verzekeringswezen in België en geeft ons voor elk van de takken der verzekering statistische gegevens die zozeer de werkelijke draagwijdte der verzekeringscontracten toelichten.

Na dit overzicht van de toestand in eigen land beschrijft de auteur het mechanisme van de verzekering in het buitenland, namelijk in Frankrijk, Zwitserland, Duitsland, Italië, Nederland, Groot-Brittannië en hij handelt zelfs over het verzekeringsmonopolie zoals dit bestaat in de Sovjet Unie en in Uruguay.

Na deze uitgebreide studie is zijn conclusie dat er geen aanleiding bestaat tot het oprichten van een staatsverzekeringsmonopolie in België, daar het monopolie de technische vooruitgang hindert, aanzienlijke offers aan de verzekerde oplegt ten behoeve van de schatkist en de rechten van de verzekerde bekort.

Prof. Van Dievoet stelt voor dat de gebreken van de

verzekering in ons land door andere middelen zouden worden bestreden, namelijk door de uitbreiding en de verscherping van de staatscontrole. Hij beveelt aan de onderlinge verzekering zoveel mogelijk aan te moedigen en deze vorm van onderneming met een eigen statuut te begiftigen. Aan het eerste hoofdstuk van zijn werk voegt hij een volledig ontwerp van wet op de verenigingen voor onderlinge verzekering toe.

In het tweede hoofdstuk behandelt Prof. Van Dievoet het brandend vraagstuk van het staatstoezicht op de private verzekering.

Na een overzicht van de maatregelen, die in dit opzicht reeds in België werden genomen, bestudeert de schrijver de maat in dewelke het wenselijk is de staatscontrole op het verzekeringswezen uit te breiden; hij voorziet deze uitbreiding tot alle takken van het verzekeringsbedrijf met verplichting een machtiging te bekomen om het bedrijf uit te oefenen, een verplichte openbaarheid, de materiële controle over de verrichtingen, het aanleggen in het land zelf van reserves die nodig zijn om de aangegane verbintenissen te dekken en het toezicht op de inhoud en op de uitvoering van de verzekeringskontrakten.

Prof. Van Dievoet zou wensen dat met deze controle een zelfstandig organisme, een te stichten « controle-bureau », zou worden gelast. Ook wat deze punten betreft heeft hij een uitvoerig voorontwerp van wet op de controle van de private verzekeringen uitgewerkt, met een erbij behorend voorontwerp van Koninklijk Besluit betreffende een algemeen controle-reglement.

Van het allergrootste belang voor de ontwikkeling van het verzekeringsrecht is het opstellen van het verzekeringskontraat. Immers bevat de tekst van dit kontraat soms gevaarlijke klemmen voor het recht van de verzekerde. De verzekeringsovereenkomst is gegroeid tot een « toetredingskontraat » waarvan de termen bij voorbaat zijn vastgelegd op gedrukte formules die de verzekerde enkel te aanvaarden heeft. Juist op dit gebied dient door de wet de zwakkere partij tegen de sterkere beschermd te worden. Het is het doel van Prof. Van Dievoet wat hij noemt « de plaag van de nieuwigheden, excepties en gevallen van rechtsverlies » grondig uit te roeien. De clausules van het verzekeringskontraat behoeven niets anders te zijn dan een bescherming tegen slechte trouw en bedrog. Op grond van deze beginselen is dan een zeer uitvoerig voorontwerp van wet betreffende het verzekeringskontraat uitgewerkt geworden met een voortreffelijke memorie van toelichting. De tekst ervan werd opgesteld na grondige studie van alle wetgevende bepalingen op dit gebied in andere landen. Het voorstel van Prof. Van Dievoet munt uit door volledigheid, door klaarheid in de uiteenzetting en het ware te hopen dat de door hem uitgewerkte tekst zo spoedig mogelijk als effectieve wet in ons land moge worden uitgevaardigd.

Een van de belangrijkste en meest originele hoofdstukken van het verslag van de koninklijke commissaris is gewijd aan de toestand der makelaars en agenten bij de landverzekering, deze onontbeerlijke medewerkers voor de zo breed mogelijke verspreiding der ideeën die aan het verzekeringswezen ten grondslag liggen. Hun toestand wordt niet door wettelijke bepalingen geregeld. Hier heeft Prof. Van Dievoet een grondig onderzoek ingesteld naar de in de praktische werkelijkheid voorkomende toestanden en verhoudingen. Het voorontwerp van wet op de makelaars en agenten in de landverzekering, waarin het statuut van deze beroepen wordt uitgewerkt, is voor een degelijke praktijk van het verzekeringswezen volstrekt noodzakelijk; het is gesteund op de realiteit en behoeft dringend een wettelijke regeling, in de zin van deze

die door Prof. Van Dievoet zo volledig werd voorbereid.

Het verslag voorziet nog een belangrijk hoofdstuk betreffende de herverzekering waarin ons menigvuldige statistische gegevens worden verstrekt met uitvoerig vergelijkend materiaal uit de wetgeving van andere landen. Het is de mening van Prof. Van Dievoet dat er in België geen aanleiding bestaat tot het oprichten van een officiële herverzekeringsinstelling met volledig of gedeeltelijk monopolie, doch dat deze tak van het verzekeringswezen in ons land wel kan aangemoedigd worden door het voorzien van de verplichting dat de verzekeraars aan Belgische ondernemingen een aandeel in hun herverzekeringen zullen toevertrouwen.

Het boek wordt besloten met beschouwingen over de activiteit der verzekeraars op preventief gebied en met bepaalde voorstellen tot het inrichten van een verzekeringsonderwijs dat ons de bevoegde krachten zal bezorgen om een hernieuwd verzekeringswezen op technisch volmaakte en sociaal verantwoorde wijze toe te passen.

Elkeen die dit uitgebreid verslag heeft doorgewerkt zal ten eerste getroffen zijn door het scherp doorzicht en de buitengewone realiteitszin die door de koninklijke commissaris wordt aan de dag gelegd, door zijn vermogen ingewikkelde aangelegenheden met lumineuse duidelijkheid uiteen te zetten en vooral door de buitengewone vaardigheid met dewelke de door hem ontworpen wettelijke bepalingen werden opgesteld. De juridische stijl van Prof. Van Dievoet is inderdaad een voorbeeld van degelijkheid en doeltreffendheid.

Oorlogsomstandigheden en na-oorlogse zorgen hebben het nog niet mogelijk gemaakt dat de zo degelijk uitgewerkte voorstellen van Prof. Van Dievoet ter bespreking kwamen in het parlement. Zelden werd nochtans aan de voorbereiding van wetgevende arbeid een grotere zorg besteed, zelden werd er een zo uitgebreid onderzoek tot stand gebracht en zoveel klare redelijkheid gepaard aan diepe realiteitszin. Laat ons hopen dat de omstandigheden spoedig zullen toelaten dat de Kamers de nodige tijd vinden om de voorontwerpen, uitgewerkt door de koninklijke commissaris voor het verzekeringswezen, in behandeling te nemen. Wanneer ons verzekeringswezen zou kunnen hervormd worden in de zin voorgesteld door Prof. Van Dievoet zouden hierbij zijn technische waarde en zijn sociale betekenis in aanzienlijke mate stijgen.

* * *

Het pachtrecht en het verzekeringswezen zijn terreinen waarop Prof. Van Dievoet zich met voorliefde heeft bewogen, doch hij heeft zich hierbij niet beperkt, al zouden zijn prestaties op dit gebied voldoende zijn om hem een welverdiende faam van groot wetenschappelijk jurist te bezorgen.

Heel het oneindig gebied van het burgerlijk recht wordt door Prof. Van Dievoet beheerst met grondige kennis van het detail, maar tevens met een brede blik die bij voorkeur blijft rusten op de meest algemene vragen. Detailstudies publiceerde Prof. Van Dievoet in allerlei tijdschriften. Vernemen wij enkel zijn studie van 1923 in het Rechtskundig Tijdschrift over « Getuigen bij notariële akten », zijn artikel over « De vermindering van het legaat van een vruchtgebruik » in het Tijdschrift voor Notarissen 1937; zijn studie over « De onrechtmatige daad en de burgerlijke verantwoordelijkheid in België en in Nederland van 1904 tot 1936 » in het Rechtskundig Tijdschrift, 1936.

In sommige uiteenzettingen heeft hij met brede vlucht praktische verwezenlijkingen der wetgeving getoetst aan de algemene beginselen, zoals in het merk-

waardig verslag dat hij in het parlement uitbracht bij de bespreking der wet betreffende de mede-eigendom (1924).

Aan sommige hoofdstukken van het burgerlijk recht heeft Prof. Van Dievoet een speciale belangstelling gewijd, namelijk aan het huwelijks- en huwelijksgoederenrecht, waarvan hij de grote sociale betekenis zozeer aanvoelt.

De wet van 20 Maart 1927, waardoor het stelsel der scheiding van tafel en bed in het Belgisch recht wordt gewijzigd, heeft in hem een commentator gevonden waarbij de nieuwe tekst onderzocht wordt aan de hand van een brede rechtsvergelijkende studie en waarbij telkens het sociaal belang van de wettelijke bepalingen in het licht van de rechtspraak ten onzent en elders wordt nagegaan. Het boek « La séparation de corps et de la loi du 20 mars 1927 » dat Prof. Van Dievoet aan deze wet wijdde is een definitieve toelichting van deze belangrijke stof en tevens een wetenschappelijk werk van hoogstaand gehalte.

Ook heeft Prof. Van Dievoet zich bezorgd getoond voor de wijzigingen die dienden gebracht te worden aan het wettelijk huwelijksgoederenstelsel, waaromtrent hij een uitstekend verslag uitbracht op de algemene vergadering van de Vereniging van oudstudenten der rechtsfaculteit te Leuven in 1935, verslag dat gepubliceerd werd in de « Annalen voor rechtsgeleerdheid en staatswetenschappen ».

Doch vooral waar het de meest algemene vragen betreft, die het burgerlijk recht beheersen, toont Prof. Van Dievoet een groot meesterschap in de zakelijke uiteenzetting. Ik denk hier aan het preadvies dat hij voorlegde aan het Vlaams Rechtskundig Congres in 1923 over de « Moderne rechtsverklaring » (verschenen in het Rechtskundig Tijdschrift 1923), waar hij naast de theorie der school van de exegese en naast deze van de historische rechtsverklaring zijn eigen opvatting uiteenzet gesteund op de trits van wet, gewoonte en vrije wetenschappelijke rechtspraak.

Het meesterwerk dat door Prof. Van Dievoet werd uitgegeven in 1943 en dat steeds een van de belangrijkste werken zal blijven in de literatuur van ons burgerlijk recht is zijn groot boek over « Het burgerlijk recht in België en in Nederland van 1800 tot 1940 ». De waarde van dit werk kan niet genoeg worden geprezen. Het is de vrucht van een gans leven studie en denken. Het behandelt de haast onoverzienbare stof van het volledig burgerlijk recht in twee landen en het herleidt deze stof tot haar eenvoudigste elementen, zoals dit de karakteristiek is van elk groot wetenschappelijk werk.

Wij vinden er in de volledige geschiedenis van het ontstaan en van de evolutie van het Belgisch en het Nederlands burgerlijk recht vanaf de scheiding in 1930. De rechtsleer der 19e eeuw en de nieuwere rechtsleer der laatste jaren worden uiteengezet in een overzicht waarin alle belangrijke schrijvers over burgerlijk recht in beide landen het voorwerp uitmaken van een grondige en steeds originele bespreking, waarbij het eigenaardige en karakteristieke van hun leer in het licht wordt gesteld en waarbij Prof. Van Dievoet telkens met een onfeilbare zekerheid een oordeel uitspreekt over de waarde van hun werk. Dan worden behandeld de gewoonte, die aanleiding geeft tot het in onbruik vallen van geschreven recht, tot het voortleven van afgeschafte wettelijke bepalingen en tot het tot stand komen van nieuwe gebruiken en nieuwe rechtsinstellingen. Doch het meest originele en het meest belangrijke gedeelte van het boek is wel het historisch overzicht van de evolutie der rechtspraak in beide landen. Alle belangrijke vragen, die zich aan de rechtsmachten gesteld hebben gedurende meer dan

een eeuw worden onderzocht en telkens wordt de oplossing, die in België tot stand is gekomen met deze van Nederland vergeleken. Voor elk land wordt de rechtspraak ingedeeld in periodes en voor elke periode wordt zowel de methode aangeduid, die door de rechtsmachten werd toegepast, als de praktische beslissingen die in de gewichtigste gevallen werden genomen.

Met bewondering ziet men op naar de ontzaglijke arbeid die de ondergrond is van dit historisch overzicht en met niet minder bewondering stelt men vast hoe Prof. Van Dievoet erin geslaagd is in deze oneindigheid der rechtspraak met zulke ongeëvenaarde zekerheid vaste lijnen te trekken.

« Het burgerlijk recht in België en in Nederland van 1800 tot 1940 » is, zoals hoger gezegd, een van de blijvende meesterwerken van onze rechtsliteratuur, doch het is meer dan dat, het is een definitieve schakel tussen de juristen van Noord en Zuid, het is de blijvende grondslag waarop alle verdere vergelijkende studie van het recht in beide landen noodzakelijk zal moeten steunen.

Hadde Prof. Van Dievoet enkel dit werk geschreven zou hij steeds een van onze grootste juristen blijven.

Het geeft een weldadig gevoel dat wij in ons Vlaams cultuurpatrimonium mensen tellen met zulke ontzaglijke kennis, zulke verbluffende werkkraft, zulk helder doorzicht, zulk klaar uiteenzettingsvermogen en zulke grondige degelijkheid als Prof. Van Dievoet. Mensen zoals hij zijn de stelligste waarborg voor de hoge vlucht van onze Vlaamse rechtswetenschap.

* * *

Prof. Van Dievoet heeft aan de Universiteit te Leuven ook strafrecht en strafvordering gedoceerd. Niettegenstaande deze takken van het recht slechts in mindere mate aanleiding zijn geweest tot publicaties van zijn hand vinden wij toch in het Rechtskundig Tijdschrift van 1921 een zeer interessante studie over « De hervorming van het gevangeniswezen ». Het volgende jaar werd over hetzelfde onderwerp verslag uitgebracht vóór de « Société générale des prisons » te Parijs, verslag dat gepubliceerd werd in de Franse « Revue pénitentiaire et de droit pénal ». Ook in het Belgisch parlement werd door Prof. Van Dievoet in 1921 een zeer belangrijke rede uitgesproken betreffende dit onderwerp, naar aanleiding van de bespreking van het budget van het Ministerie van Justitie. Minister Vandervelde spande zich te dien tijde in, met een bewonderenswaardige generositeit, om het gevangenisregime op te bouwen op meer humane grondslagen en dit menslievend doel kon Prof. Van Dievoet niet onverschillig laten.

In die jaren zag men in ons land de eerste positieve verwezenlijkingen tot stand komen van de theorieën verspreid door de anthropologische en sociologische strafrechtsscholen.

Prof. Van Dievoet neemt stelling in het debat met een merkwaardige kennis van al de geschriften die op strafrechtelijk gebied bepalend zijn geweest voor de nieuwe richting. Wanneer hij instemt met de gegronde kritiek, die uitgeoefend was geworden op de klassieke school, waarschuwt hij toch voor overdreven vernieuwingspogingen en verdedigt hij, tegen sommige nieuwe theorieën in, het geloof in de vrijheid van de wil als basis van alle strafrechttheorie en van elk practisch penaal regime.

De anthropologische observatie van de gevangenen wordt natuurlijk door Prof. Van Dievoet volkomen gebetreden, maar hij meent te moeten aansporen tot grote voorzichtigheid en hij onderlijnt de relativiteit van de psychiatrische wetenschap. Waar Minister Van-

dervelde zich beijverde om het celregime op te ruimen en het gevangeniswezen te organiseren op basis van gemeenschappelijke arbeid, doet Prof. Van Dievoet uitschijnen dat het regime van de gemeenschappelijke arbeid geen nieuwigheid is en dat vele van de als nieuw beschouwde theorieën reeds met zoveel wijsheid door mensen als Ducpétiaux werden verdedigd. Het zou nochtans verkeerd zijn, merkt Prof. Van Dievoet op, het celregime af te schaffen en tegenover sommige moderne utopieën pleit hij ten voordele van het moraliserend karakter der celstraf.

Ondertussen zijn de hervorming hun gang gegaan, is de wet van 1930 tot stand gekomen. De kritiek, die thans door zovelen op de toepassing van deze wet wordt uitgebracht, bewijst ten volle hoe gegrond de aanmaning tot grote voorzichtigheid was die in 1921 door Prof. Van Dievoet werd uitgebracht.

* * *

Al is Prof. Van Dievoet niet speciaal een staatsrechtgeleerde toch is hij op te intense wijze gemengd geweest met het staatsleven van ons land en heeft hij een te belangrijke rol vervuld in het parlement opdat hij ook op het gebied van het staatsrecht ons geen belangrijke geschriften zou hebben geschonken.

Men leze zijn verhandeling over « Het Staatsgezag » van 1928 en vooral zijn preadvies over het « Antiparlementarisme », dat door hem werd uitgebracht voor de « Vereniging tot de bevordering van de beoefening der wetenschap onder katholieken in Nederland » om vast te stellen hoe jong en fris de gedachten gebleven zijn die door Prof. Van Dievoet geruime tijd vóór de tweede wereldoorlog werden neergeschreven omtrent ons staatsbestel.

Vooral de leetuur van zijn verhandeling over « Antiparlementarisme », die in 1929 verscheen, blijft vandaag, niettegenstaande de geweldige gebeurtenissen die zich sedertdien hebben afgespeeld, van een uitzonderlijke frisheid en actualiteit. Prof. Van Dievoet ontleedt erin de psychologie van het antiparlementarisme en bespreekt de menigvuldige bezwaren die tegen het parlementair regime zijn in het midden gebracht geworden. Hij is geenszins blind voor de gebreken van dit regime, doch met zakelijkheid en objectiviteit vergelijkt hij ze met wat wordt voorgesteld door de tegenstrevers van het parlement, voornamelijk door het onderzoek van de stelling der Action française, van het fascisme en het bolsjewisme. Niets van hetgeen Prof. Van Dievoet in 1929 schreef is vandaag verouderd en het geloof in de noodzakelijkheid van medezeggenschap van het volk in het staatsbeleid en ook het geloof in de persoonlijke vrijheid is het ideaal dat slechts versterkt te voorschijn is gekomen uit de crisissen die wij in de laatste jaren hebben gekend.

En wie kennis neemt van sommige parlementaire redevoeringen door Prof. Van Dievoet in de Kamer uitgesproken zal kunnen vaststellen dat hij de vraagstukken van het positief staatsrecht beheerst met dezelfde zekerheid en met dezelfde grondigheid als de hem zo vertrouwde problemen van het burgerlijk recht. Ik denk hier o.a. aan zijn rede van 1926 betreffende de juiste draagwijdte van de eerste wet op de volmachten gegeven door het parlement aan de uitvoerende macht en ook aan zijn interpellatie van 1935 betreffende de toepassing van de kieswet bij het ontslag van volksvertegenwoordiger Spaak en de plaatsvervangende volksvertegenwoordigers van de socialistische lijst. In deze redevoeringen wordt telkens het

geval verheven boven de passies van de politiek en behandeld in het serene sfeer van het recht met al de hulpmiddelen van een wetenschappelijke documentatie.

* * *

Het is gelukkig dat iemand, die in de praktijk staat van het burgerlijk rechtsleven en die tevens de taak heeft het procesrecht aan zijn studenten te doceren, geroepen werd in het parlement mede te werken aan de hervorming en de aanpassing van de wetten op de proceduur. Dit is het geval geweest met Prof. Van Dievoet die in 1934 als verslaggever van de middenafdeling der Kamer een merkwaardig verslag uitbracht betreffende de wijzigingen der wetgeving op de bevoegdheid der rechtsmachten. De besluiten van dit verslag zijn wet geworden door het Koninklijk Besluit Nr 63 van 13 Januari 1935, dat is kunnen genomen worden dank zij de volmachtwet van 31 Juli 1934, die aan de Koning bepaalde machten verleende met het oog op het economisch en financieel herstel en de vermindering van de openbare lasten.

Dit gewichtig onderdeel van het procesrecht kent Prof. Van Dievoet als niet één. Hem werd dan ook de uitwerking toevertrouwd van het belangrijk tractaat dat gepubliceerd werd in het « Répertoire pratique de droit belge » onder het trefwoord « Compétence en matière civile et commerciale », dat door hem werd samengesteld met medewerking van Prof. Piret en Prof. Vauthier. Het is een der meest uitgebreide tractaten die in dit groot verzamelwerk verschenen en het bevat niet minder dan 1800 nummers. De oneindige menigvuldigheid delicate vraagstukken die zich stellen op het gebied van bevoegdheid en aanleg werden in dit werk toegelicht met een helderheid van uiteenzetting en een overvloed van documentatie, die werkelijk het onderwerp volledig uitputten. Het is de beste en meest betrouwbare leidraad voor de oplossing van de problemen der dagelijkse praktijk.

* * *

De belangrijke rol, die Prof. Van Dievoet vervuld heeft als hoogleraar aan de Universiteit te Leuven, waar hij ook gelast was met de cursus van deontologie der advocatuur, is voor hem de aanleiding geweest tot het publiceren van studies en artikelen die blijken geven enerzijds van zijn gepassioneerde liefde voor het onderwijs, van zijn diepe genegenheid voor zijn studenten en tevens van zijn bezorgdheid voor de degelijkheid der voorbereiding van degenen die zullen gelast zijn met de toepassing van het recht in de werkelijkheid.

Wat Prof. Van Dievoet gedaan heeft in het « Rechtsgenootschap » te Leuven, voor de praktische voorbereiding der juristen tot het uitoefenen van hun taak, is algemeen gekend en bewonderd. Geen nieuwigheid wil hij onbeproefd laten om de vorming van de studenten te verbeteren. In de moeilijke tijden, die de jonge juristen thans beleven, is Prof. Van Dievoet ook ten zeerste bezorgd voor hun toekomst en beijvert hij zich om middelen te vinden die van aard zouden zijn hun strijd om het leven gemakkelijker te maken. Vandaar zijn origineel artikel in het Rechtskundig Weekblad (1932-1933) betreffende de « Rechtstudie aan de universiteiten », waar hij in polemieken met Prof. Haesaert zijn gedachten op dit stuk verdedigt, alsook zijn artikel in hetzelfde weekblad (1938-1939) betreffende de « Rechtskundige diensten voor de leden van beroepsverenigingen en andere groeperingen. » De gedachten verdedigt door Prof. Van Dievoet in dit

laatste geschrift hebben geen algemene instemming gevonden en zijn wel het voorwerp geweest van kritiek vanwege sommige zeer conservatieve leden der balie. Doch hoe intens straalt niet uit dergelijke publicaties het warm gevoel van Prof. Van Dievoet voor degenen die door hem tot jurist zijn gevormd en die hij verlangt in het leven de plaats te zien innemen overeenkomstig de hoge waardigheid van het beroep dat door hen zal worden uitgeoefend.

* * *

Prof. Van Dievoet is een Vlaming uit één stuk en wat betreft de praktische verwezenlijkingen der Vlaamse gedachte heeft hij, dank zij zijn groot gezag en vooral dank zij zijn hardnekkig doordrijvingsvermogen resultaten verwezenlijkt waarvoor alle Vlamingen hem innig dankbaar dienen te zijn. Hij is allermint een fanatieker die zich wil opsluiten in een kring van nationalistische engheid. Als wetenschapsmens beweegt hij zich te veel op het internationale plan der gedachte opdat alle engheid hem vreemd zou blijven. Zo heeft hij ook menigvuldige studies van zijn hand doen verschijnen in franstalige tijdschriften en sommige van zijn werken naast de oorspronkelijke Vlaamse uitgave in de Franse taal gepubliceerd. Dit is vanzelfsprekend. De wetenschap laat zich niet binden in het dwangbuis van één enkele taal en wetenschappelijke gedachten dienen natuurlijk hun weg te vinden tot een zo uitgebreid mogelijk publiek.

Zulks doet niets af aan de diepe vlaamsgezinde overtuiging die Prof. Van Dievoet eigen is en waar het er op aankwam niet alleen de Vlaamse rechten te verdedigen, maar vooral de Vlaamse cultuur op een hoger plan te heffen, heeft men hem steeds ontmoet in de eerste rij niet der lawaaierige propagandisten, maar der harde en stille werkers, die door hun offervaardige vlijt het Vlaams cultureel patrimonium verrijkten.

Is Prof. Van Dievoet niet de spil geweest van de commissie, die sedert 1923 door de regering was opgericht voor het uitwerken der officiële Nederlandse vertaling van onze Belgische wetboeken? En deze taak heeft hij vervuld met de hem eigen ernst en nauwgezetheid gedurende lange jaren van onafgebroken studie. Hoe dit werk hem ter harte lag blijkt uit de artikelen die hij publiceerde betreffende de taak van de commissie, zoals «De Nederlandse vertaling van onze wetboeken» in het «Prof. Vercoulie Album» (1927), en in het Rechtskundig Tijdschrift (1929); zijn artikel in het Rechtskundig Weekblad «Voor de praktische vervlaamsing van onze burgerlijke rechtsvordering» in 1933 bij het verschijnen van het formulierboek van Prof. Bellefroid; verder zijn studies over «De Raad van State en de Nederlandse tekst der wetten» (Rechtskundig Weekblad 1937-1938), over «De taal en de vorm van het Nederlands Burgerlijk Wetboek» in het «Album René Verdeyen» (1934). Doch naast deze theoretische artikelen staat het praktisch werk geleverd door de commissie tot vertaling onder de leiding van Prof. Van Dievoet, die de reusachtige taak heeft volbracht ons de officiële vertaling van de meeste onzer wetboeken en bijzonderste wetten te hebben bezorgd.

En hoe diep de Vlaamse overtuiging van Prof. Van Dievoet in zijn gemoed geworteld is blijkt uit toespraken en artikelen, die hij gewijdt heeft aan enkele vooraanstaande figuren uit de Vlaamse rechtsbeweging, o.a. aan Prof. Vliebergh, — die grote voorganger, die zulke geweldige invloed heeft uitgeoefend op de studerende jeugd te Leuven, — waarvan hij de levensschets publiceerde in «Dietse Warande en Belfort» (1925), alsmede een «In memoriam» in het Rechts-

kundig Tijdschrift van hetzelfde jaar; aan Hector Le Bon (In memoriam in het R.W. 1935-1936), aan Prosper Poulet (1937).

Men denke ook in dit verband aan zijn regelmatig optreden als spreker op de Vlaamse wetenschappelijke congressen, aan zijn activiteit in het bestuur van de Bond der Vlaamse Rechtsgeleerden, waarvan hij thans het voorzitterschap waarneemt, aan zijn onverpoosde ijver voor het oprichten en het uitbreiden der Vlaamse leergangen aan de Universiteit te Leuven, waarvan hij een der stuwende krachten geweest is.

Doch als de rijpste vrucht van de Vlaamse overtuiging van Prof. Van Dievoet ligt voor ons heel het uitgebreid oeuvre waarmede hij de Vlaamse juridische cultuur heeft verrijkt en dat zozeer uitblinkt door de gelijkheid en gaafheid.

* * *

Als Vlaams jurist is Prof. Van Dievoet steeds de overtuiging toegedaan geweest dat het volstrekt noodzakelijk was samenwerking met Nederland op cultureel gebied te verwezenlijken en niettegenstaande zijn drukke werkzaamheden ziet men hem regelmatig de jaarlijkse vergaderingen bijwonen der Nederlandse Juristen-Vereniging, waar hij steeds als afgevaardigde van de Bond der Vlaamse Rechtsgeleerden op de hartelijkste wijze door de Nederlandse juristen wordt begroet. Er is waarschijnlijk niemand die meer gedaan heeft voor de toenadering tussen Noord en Zuid op het gebied van het recht dan Prof. Van Dievoet. Zulks wordt ook in Nederland algemeen erkend en naast de verdiensten van zijn wetenschappelijk werk zal dit voortdurend streven tot verstandhouding en contact met de Nederlandse rechtswereld er stellig toe bijgedragen hebben dat de Universiteiten van Utrecht en Nijmegen aan Prof. Van Dievoet de zozeer verdiende onderscheiding van het ere-doctoraat hebben toegekend.

Sedert de bevrijding, nu Nederland en België zo sterk tot het besef zijn gekomen dat ze op alle gebied aangewezen zijn op de meest innige verstandhouding, is het Prof. Van Dievoet gelukt een vastere vorm te geven aan de samenwerking der juristen. Hij is het die, samen met Prof. Meijers, het initiatief heeft genomen tot de oprichting van de Vereniging voor de vergelijkende studie van het Nederlands en het Belgisch recht, waarvan hij samen met Prof. Meijers het voorzitterschap waarneemt. De openingsrede, die hij uitsprak bij de eerste samenkomst van deze vereniging te Brussel, is een schitterend programma voor de toekomstige gemeenschappelijke arbeid.

Prof. Van Dievoet is geen utopist die zich geen rekenschap zou geven van de realiteit en die niet de zeer grote bezwaren zou onderkennen, die het doel ener uiteindelijke unificatie van het recht in beide landen met zich brengt; hij is echter de man van de verwezenlijkingen gesteund op grondige studie en op noeste arbeid. Hij is er zich van bewust dat ondanks alle verschillen tussen het recht van Nederland en België een grondige vergelijkende studie van de beide rechtssystemen oneindig veel meer gelijkaardigheden dan afwijkingen zal doen ontdekken en hij is er van overtuigd dat een dusdanige studie gesteund, op hartelijke samenwerking en goede wil tot verstandhouding noodzakelijkerwijze tot praktische resultaten van verre draagwijdte zal moeten leiden. Bij de eerste vergadering der commissie bracht Prof. Van Dievoet een preadvies uit over «De organisatie van de rechtspersoonlijkheid in het Belgisch recht», dat zoals alle geschriften van zijn hand de stempel droeg der zakelijkheid en grondigheid. En wie de twee jaarboeken, die tot nu toe gewijd zijn aan de activiteit dezer commissie overziet,

zal tot het besluit moeten komen dat Prof. Van Dievoet op de gelukkigste wijze de werkzaamheden der Vereniging op de juiste weg heeft geleid.

* * *

Wat zou er nog niet dienen vermeld te worden alvorens men een volledig beeld zou kunnen voorstellen van een zo veelzijdige persoonlijkheid als Prof. Van Dievoet. Zijn parlementaire werkzaamheden en de belangrijke rol, die hij vervuld heeft in de sociale organismen vallen buiten het bestek van dit artikel. Er mag echter niet vergeten worden dat Prof. Van Dievoet een van de meest vooraanstaande advocaten der balie van Leuven geweest is, waarvan het stafhouderschap hem werd opgedragen. Er zou dienen vermeld te worden dat hij, niettegenstaande hij op dit punt weinig gepubliceerd heeft, een van de beste kenners is van het internationaal privaatrecht, dat hij te Leuven doceert en waarvan de cursus door hem gegeven een model is die dit lastig en moeilijk vak voor de studenten op de meest aangename en bevattelijke wijze voorstelt. Het is de hoop van de Vlaamse juristen dat Prof. Van Dievoet voor dit vak het onmisbaar leerboek zal schrijven dat ons nog zozeer ontbreekt.

Er zou ook nog dienen vermeld te worden dat Prof. Van Dievoet, aan wie de regering het eerste voorzitterschap van de nieuw opgerichte Raad van State had aangeboden, deze hoge functie heeft geweigerd, maar dat hij toch heeft aanvaard, op aandringen van zovele zijden, als assessor in de Raad van State te zetelen, waar zijn grote rechtskennis in de afdeling wetgeving zo onmisbaar is.

Er zou ook nog dienen aangestipt dat Prof. Van Dievoet een van de vooraanstaande leden is van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen,

Letteren en Schone Kunsten van België, waarvan hij het voorzitterschap heeft waargenomen en waarin hij merkwaardige lezingen heeft gehouden.

En bij dit alles zou er nog zoveel vergeten worden.

En er zou dienen iets gezegd te worden over het karakter van de gehuldigde, zo vast in zijn overtuiging, zo doordrijvend en onverzettelijk bij het verwezenlijken van de doeleinden die hij zich gesteld heeft, en toch zo bedacht en zo onvoorzichtig, zo bij uitstek objectief.

Al wie omgang heeft met Prof. Van Dievoet weet hoe hij voor iedereen de zachtzinnigheid en de welwillendheid zelve is, doch dit zacht gemoed belet niet dat, waar het nodig is, Prof. Van Dievoet scherp kan optreden, zoals hij dit laatst nog deed naar aanleiding van het onredelijk arrest van het Hof van Verbreking betreffende de bevoegdheid in zake handelshuur (Journ. des Trib. 1948, p. 649).

* * *

Zoals hij dit verdiende zijn ten onzent en in het buitenland aan Prof. Van Dievoet de hoogste eerbewijzen te beurt gevallen. Doch noch de gewichtigste functies in de staat, noch ere-doctoraten, noch academische zetels hebben iets gewijzigd aan de grootste eenvoud en bescheidenheid die steeds het kenmerk geweest zijn van de gehuldigde. Boven alles is hem zijn wetenschappelijke arbeid lief, zijn Universiteit en de omgang met zijn studenten.

Velen zullen Zondag naar Leuven komen en zij zullen gelukkig zijn Prof. Van Dievoet te kunnen toejuichen en te kunnen uiting geven aan de gevoelens van bewondering en dankbaarheid die hen zozeer te zijnen opzichte bezielen.

Het zal een hoogdag zijn voor de Vlaamse rechtswereld.

René VICTOR.

EMIEL VAN DIEVOET DE HOOGLERAAR

Er zijn Professoren die vermaard zijn gebleven door de schittering van een uitzonderlijke welsprekendheid, die aan hun onderwijs een zeker artistiek genoegen verleende.

De colleges van Professor Van Dievoet zijn niet gekenmerkt door deze uiterlijke hoedanigheden; voor dit vertoon heeft de gevierde blijkbaar nooit veel gevoeld.

Men mag daaruit nochtans niet besluiten dat zijn lessen niet degelijk zijn voorbereid, wel integendeel. De grootste verdienste van dit onderwijs is, naast zijn degelijkheid, de methode en de klaarheid van uiteenzetting.

Vele studenten hebben na de les het gevoel dat wat onderwezen werd eenvoudig is en duidelijk, en dat het niet moeilijk is zich deze stof eigen te maken. Eerst later bij nadere studie, bij de examens en bij de toepassing van het recht, beginnen de studenten van Professor Van Dievoet het gegeven onderwijs naar waarde te schatten.

Van de andere kant ware het verkeerd daaruit te besluiten dat de colleges van Professor Van Dievoet zich kenmerken door dorre en streng wetenschappelijke saaiheid. De tinteling in de ogen van onze gevierde is alleen reeds een aanduiding dat hij houdt van geestige zetten, die zowel in zijn lessen als in private gesprekken onverwacht opduiken.

Doch wie alleen denkt aan dit openbaar onderwijs, zou zich een zeer eenzijdig en onvolledig beeld vormen van de hoogleraar Van Dievoet.

Reeds het eerste jaar van zijn aanstelling heeft hij de leiding op zich genomen van het Rechtsgenootschap, de bekende studiekring van de Vlaamse hoogstudenten

aan de Rechtsfaculteit van Leuven. Deze vereniging bood een goede gelegenheid om de studenten, vooral diegenen die iets voelen voor persoonlijk werk, te leren kennen.

In het Rechtsgenootschap werd in hoofdzaak gepleit. In de jaren dat het hoger onderwijs meestal in het Frans werd gegeven, lag daar een uitstekend middel om de studenten te oefenen in het gebruik van een niet geheel gevormde Nederlandse rechtstaal, en zelfs van de Nederlandse spreektaal.

Het leiden van deze oeningen vergt heel wat van de Professor, doch het geeft hem een goed inzicht in de verstandelijke aanleg en de verworven kennis van de hoogstudent. Ook de voordrachten gehouden over een of ander rechtsprobleem droegen daar ongetwijfeld toe bij.

Professor Van Dievoet heeft zich jarenlang aan deze taak gewijd. Zeer graag gezien door zijn studenten, was het hem niet moeilijk het Rechtsgenootschap te maken tot een der meest bloeiende studiekringen van de Katholieke Universiteit.

Toen hij de dagelijkse leiding aan jongeren overliet, bleef zijn belangstelling voor deze vereniging niet minder sterk. Wat hem bijzonder ergerde was de ellendige toestand van het lokaal in het Pauscollege, waarin de vergaderingen van het Rechtsgenootschap gehouden werden.

De gelden bij ereleden verzameld en door de penningmeester van de vereniging, Professor Brusselmans, oordeelkundig belegd, maakten het mogelijk in 1936 een stemmige rechtszaal in te richten. Aan de uitwerking van dit opzet heeft Professor Van Dievoet veel tijd en zorg besteed en het heeft hem ook veel genoegen

gedaan het succes van zijn inspanningen te mogen vaststellen.

Door zijn veelvuldig contact met de studenten, kon Professor Van Dievoet meermaals de roeping voor zuiver wetenschappelijk werk bevorderen. Dit is zijn grootste verdienste. Zeer velen onder de jonge Vlaamse juristen en hoogleraren danken hem hun vorming.

Alleen zij die het grote voorrecht genoten onder zijn kundige leiding persoonlijke opzoekingen te doen en een proefschrift uit te werken, kunnen zich een oordeel vormen van de toewijding en de zorg waarmede Professor Van Dievoet dit deel van zijn hoogleraarsambt vervulde.

Bij de keuze van het onderwerp, zo belangrijk voor elke jonge vorser, bij het opsporen van de bronnen, bij het opzoeken van de bestaande literatuur, bij het ordenen en het uitwerken van de stof, steeds was de ervaren leider bereid een helpende hand toe te steken. Vele uren heeft hij aan dit ondankbaar werk besteed.

Veel geduld heeft hij geoefend om de jonge vorsers te wijzen op hun tekortkomingen, op de leemten in hun opzoekingen, op de gebreken van het opstel.

Zijn wetenschappelijke integriteit en zijn alzijdige belezenheid waren een bestendige aansporing voor hen die het met hun werk ernstig meenden, om de wrevel te overkomen die bij jonge mensen wel eens opwelt wanneer zij door ouderen terecht worden gewezen.

Over hetgeen hij op dit gebied heeft gepresteerd, mag Professor Van Dievoet terecht fier zijn.

Professor Van Dievoet is echter altijd zeer bescheiden geweest en ook gebleven. Hij heeft nooit gehouden van uiterlijk vertoon of van het opschroeven van zijn verdiensten.

Doch zij die hem goed kennen, waarderen hem zeer, zij koesteren voor hem een grote verering en een warme vriendschap, met één woord: zij zien in hem het toonbeeld van de hoogleraar.

*Fernand COLLIN,
Hoogleraar te Leuven.*

HULDE VAN NEDERLAND AAN PROF. VAN DIEVOET

Bij de herdenking van het dertigjarig professoraat van Prof. Mr. Dr. E. Van Dievoet mag zeker niet een gelukwens uit Nederland ontbreken. En ik beschouw het als een groot voorrecht in deze namens alle Noord-Nederlandse juristen hier te kunnen spreken.

Niemand immers heeft meer gedaan voor de versterking van de banden tussen de juristen van Noord en Zuid dan Professor Van Dievoet. Ieder lid van de Nederlandse Juristenvereniging kent Professor Van Dievoet, want sinds een onheuglijk aantal jaren is hij de welkome vertegenwoordiger uit België op de jaarlijkse vergadering van deze vereniging en brengt daar op welsprekende wijze aan de Nederlandse juristen de Belgische broedergroet over.

Het is ook Professor Van Dievoet geweest, die het eerst een praktische samenwerking tussen Nederlandse en Belgische juristen tot stand heeft gebracht. Weinigen onder ons zijn er nog, die zich de bijeenkomsten van die kleine commissie herinneren, die vóór de tweede wereldoorlog regelmatig in het Belgische Ministerie van Justitie bijeenkwam om daar te trachten de Nederlandse rechtstaal van het Noorden en het Zuiden zo gelijk mogelijk te maken en het Belgische Wetboek aan een Vlaamse vertaling te helpen, die een Nederlands jurist niet te veel als vertaald Frans in de oren klonk. Van die commissie was Professor Van Dievoet de ziel en de stuwende kracht.

Na de oorlog heeft hij dit streven naar samenwerking op bredere grondslag hervat. Eerst werd in 1947 tot stand gebracht de Commissie — later de Vereniging genoemd — voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland, een vereniging, die thans regelmatig afwisselend in Brussel en Den Haag haar vergaderingen houdt en die in haar jaarboeken belangrijke gegevens voor de vergelijking van het Nederlandse en het Belgische recht brengt. In 1948 is daarop gevolgd de instelling van de officiële Beneluxcommissie voor éénmaking van het recht. Sinds haar oprichting is Professor Van Dievoet voorzitter van deze commissie. Haar vergaderingen leidt hij met wijs beleid en volkomen beheersing der behandelde onderwerpen. Zijn kennis van het Nederlands recht blijkt daarbij bijna even groot te zijn als die van het Belgische. Het is ook moeilijk anders te verwachten van iemand, die het standaardwerk «Het burgerlijk recht in België en in Nederland van 1800 tot 1940» geschreven heeft, een werk, waarin, op scherpe en overzichtelijke wijze en met tal van voorbeelden toegelicht, de verschillende

stromingen, die sinds 1800 in België en in Nederland in wetenschap en rechtspraak elkander opgevolgd zijn, worden geschetst en met elkaar vergeleken.

Het feit, dat Professor Van Dievoet in zo brede en uiteenlopende kringen vrienden en bewonderaars heeft, is ongetwijfeld bevorderd door zijn grote wetenschappelijke en organisatorische verdiensten, maar deze zijn daarvan niet de enige oorzaak. Voor een groot deel ligt de verklaring van dat feit in de persoonlijkheid van Professor Van Dievoet. Professor Van Dievoet is geenszins iemand, die vrienden maakt, doordat hij eenieder gelijk geeft; hij heeft steeds zijn eigen mening, die hij met kracht en zelfs met grote vasthoudendheid verdedigt. Dit gebeurt echter in een hoffelijke vorm en wordt geschraagd door krachtige argumenten, die hij uit het rijke arsenaal van zijn parate kennis put. Dwingt dit reeds eerbied af, zo wordt deze door hen, die hem beter kennen, nog versterkt door de eenvoud, de onbaatzuchtigheid en de liefde voor de wetenschap, die al zijn doen en laten beheersen.

Slechts een enkel staaltje wil ik daarvan hier vermelden. Het is bekend, dat Professor Van Dievoet indertijd van de Belgische Regering de opdracht gekregen heeft om een nieuw ontwerp voor het verzekeringsrecht samen te stellen. In korte tijd heeft hij zich van die opdracht op voortreffelijke wijze gekweten. Het door hem samengestelde voor-ontwerp heeft het echter nooit tot een behandeling in het parlement gebracht. Ieder ander jurist zou dit hebben verdrotten. Maar Professor Van Dievoet heeft dit geheel onverschillig gelaten. Waarom? Omdat door het Staatstoezicht op de verzekeringsmaatschappijen en vooral door de Staatsinvloed op de door deze uit te geven polissen er ruimschoots gelegenheid geweest is om het verzekeringsrecht in de praktijk aan de nieuwe door Professor Van Dievoet voorgestane denkbeelden te doen aansluiten. De overwinning van zijn denkbeelden vond hij belangrijker dan de vraag aan wie de eer toekwam deze denkbeelden tot werkelijkheid gebracht te hebben.

Meermalen ook heeft Professor Van Dievoet gelegenheid gehad hoge Staatsbetrekkingen te vervullen. Korte tijd is hij Minister van Justitie en van Landbouw geweest. Dikwijls heeft hij voor hoge functies bedankt, doch als hij ze vervulde, keerde hij na afloop als een Cincinnatus naar zijn ploeg, in deze het hem dierbare hoogleraarsambt te Leuven, terug. Eenieder kan dan ook de heer Van Dievoet slechts op één manier aan-

duiden, n.l. als Professor Van Dievoet, zozeer is hij in de dertig jaren van zijn hoogleraarsambt met het professoraat samengegroeid.

Nederland heeft reeds meer dan eens bewezen hoe hoog het de persoon van Professor Van Dievoet schatte en hoe het waardeerde al hetgeen hij voor de samenwerking tussen de Noordelijke en de Zuidelijke Nederlanden gedaan heeft. Het eredoctoraat, hem door de Universiteiten te Utrecht en te Nijmegen toegekend, en het Grootkruis in de Orde van Oranje-Nassau, hem door H. M. de Koningin der Nederlanden verleend, doen dit duidelijk uitkomen. Moge dit woord, door mij namens de Nederlandse juristen tot Professor Van

Dievoet gericht, dit opnieuw tot uitdrukking brengen.

Het is een schoon ogenblik in iemands leven wanneer hij nog in zijn volle werkkraft op een eervolle dertigjarige loopbaan in dienst van de wetenschap en het gemeenebest kan terugzien. Op de dag, waarop deze feestdag in België gevierd zal worden, leeft ook Nederland met de jubilaris mede en wenst het hem nog vele jaren van vruchtbare arbeid ten bate van de wetenschap en tot nut van het elkaar begrijpen en waar-deren van België en Nederland.

Leiden, April 1950.

*E. M. MEIJERS,
Hoogleraar te Leiden.*

LEVENSSCHETS VAN PROF. E. VAN DIEVOET

VAN DIEVOET Josse Emile

geboren te Sinte-Katharina-Lombeek, 10 Juni 1886

Doctor in de Rechten (Leuven, 1912)

Doctor in de sociale en politieke wetenschappen (Leuven, 1913)

Bekroond in de wedstrijd voor de reisbeurzen van de Staat (1913); vrije studiën te Heidelberg, Parijs en Bern.

Docent aan de Rechtsgeleerde Faculteit van de Universiteit te Leuven (1919)

Gewoon hoogleraar, *ibid.* (1920)

Doceert in het Nederlands: internationaal privaatrecht, burgerlijke rechtsvordering, het beroep van advocaat (plichtenleer)

Doceert in het Frans: burgerlijke rechtsvordering
Heeft in het Nederlands gedoceerd: strafrecht, strafvordering, agrarisch recht, encyclopaedie van het recht

Heeft in het Frans gedoceerd: burgerlijk recht (partim)

Advocaat te Leuven (ingeschreven op de tabel 1915, stafhouder 1929-1930)

Assessor bij de Afdeling voor Wetgeving van de Raad van State (1947)

* * *

Oud-Lid van de Kamer der Volksvertegenwoordigers (1919-1936) (ondervoorzitter 1930-1931).

In die hoedanigheid: auteur of rapporteur van wetsontwerpen tot herziening en aanvulling der bepalingen van het Burgerlijk Wetboek betreffende de mede-eigendom en betreffende de pacht; van een tijdelijke wet op de pacht in de verwoeste streken; van een crisispachtwet; van wetten betreffende de bevoegdheid en de aanleg in burgerlijke zaken en handelszaken, de werkrechtshraden, de Staatscontrole op de levensverzekeringsondernemingen, de academische graden, enz.

Oud-Minister van Landbouw (1931-1932).

Oud-Minister van Justitie (1939).

Oud-Koninklijk Commissaris voor het verzekeringswezen (1937-1938).

Ere-Lid van het Vast Comité van de Raad voor Wetgeving (1944-1947).

* * *

Voorzitter van de Commissie belast met het vertalen in het Nederlands van de bepalingen der Grondwet, der Wetboeken, der wetten en gebruikelijke besluiten, waarvan geen Vlaamse tekst officieel werd bekend gemaakt (1923 — voorzitter sedert 1932).

Lid van de Technische Commissie ingesteld ter uitvoering van het Nederlands-Belgisch cultureel accord.

Voorzitter van de « Belgisch-Nederlands-Luxemburgse

Studiecommissie tot eenmaking van het Recht » (17 April 1948). — Deze Commissie is een officiële drie-landeninstelling, te Brussel opgericht bij protocol van 17 April 1948. Voor de eerste drie jaren is het voorzitterschap aan België toegekend.

Voorzitter van de Belgische sectie der « Vereniging voor de vergelijkende studie van het Recht van België en Nederland » (18 September 1947). — Deze Vereniging is te danken aan het privaat initiatief, zij groepeerde zestien vooraanstaande juristen uit Nederland en een gelijk aantal uit België en wil door het houden van gemeenschappelijke vergaderingen en het uitgeven van een Jaarboek, de vergelijkende studie van het recht der beide landen in de hand werken. De Nederlandse voorzitter is Prof. E.M. Meijers, uit Leiden.

Lid van de Vaste Commissie voor het onderzoek der vraagstukken van internationaal privaatrecht, bij het Ministerie van Justitie en het Ministerie van Buitenlandse Zaken (1937).

Voorzitter van de Commissie voor Private verzekeringen en hypothecaire leningen, bij het Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg.

Voorzitter van de Commissie voor arbeidsongevallen, bij het Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg (1941).

Ondervoorzitter van de Commissie belast met de studie van de hervormingen aan te brengen aan de wetgeving betreffende de vergoedingen der schade voortvloeiende uit arbeidsongevallen en beroepsziekten (1947).

Voorzitter van de Commissie voor de bestudering van de modaliteiten der werking van de tot alle verzekeringstakken en tot de herverzekering uitgebreide controle van de Staat (1948).

Voorzitter van de Hoge Raad der Gevangenen (1926 — voorzitter sedert 1948).

Vroeger:

Voorzitter van de Consultatieve Commissie voor arbeidsongevallen veroorzaakt door oorlogsfeiten (1942-1944).

Voorzitter van de bestuurscommissie bij de gevangenen te Leuven.

Lid van de Commission franco-belge de coopération intellectuelle (1926-1935).

* * *

Voorzitter van het Vlaams Rechtsgenootschap te Leuven (1919 — ere-voorzitter sedert 1939).

Lid van de Raad van beheer der Vereniging « Vlaamse Leergangen te Leuven ».

Voorzitter van de Bond der Vlaamse Rechtsgeleerden (1935).

* * *

Lid van de Regentenraad van de Nationale Bank van België (1947 — vroeger lid van het College der censoren).

Voorzitter van de Raad van beheer van het Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet (1945 — lid van de Raad sedert 1937).

Lid van de Hoge Landbouwwaad (1926).

Lid van de Provinciale Landbouwkamer van Brabant (1925).

* * *

Lid van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België (Klasse der Letteren) (1939 — bestuurder der Klasse 1941-1942).

Lid van de Koninklijke Nederlandse Academie van We-

tenschappen (Klasse der Letteren en der Historische Wetenschappen) (1946).

Lid van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde te Leiden (1941).

Lid van het Provinciaal Utrechts Genootschap van Kunsten en Wetenschappen (1941).

Doctor honoris causa van de Rijksuniversiteit te Utrecht (1936).

* * *

Grootofficier in de Leopoldsorde (1939).

Grootofficier in de Orde van Oranje-Nassau (Nederland) (1934).

Groot-Kruis in de Orde van de Phoenix (Griekenland).

Herinneringsmedaille 1914-1918, 1e klasse (1921).

Bijzonder Landbouwereteken, 1e klasse (1932).

Burgerlijke Medaille, 1e klasse (1947).

BIBLIOGRAPHIE VAN PROF. E. VAN DIEVOET

De doodelijke ongevallen volgens de wet van 24 December 1903. — Rechtsk. Tijdschr., Antwerpen, 1908, IX, 201-211.

Les indemnités pour accidents du travail d'après la loi du 24 décembre 1903. — Rev. soc. Cath., 1908-1909, XIII, 5-11, 48-55.

La société du feu (Feuersocietät) de Berlin, Rev. soc. Cath. 1909-1910, XIV, 16-19.

L'œuvre de Constantin Meunier. Catalogue de l'exposition organisée lors des fêtes jubilaires du LXXVe anniversaire de l'Université Catholique de Louvain. (en collaboration avec A. Thiéry.) Louvain, 1909. In 8, 152 p.

De tentoonstelling Constantin Meunier. Ons Leven, 1909, XXI, 283-288 met fig.

Schadevergoeding voor beroepsziekten. Gids Maatsch. Geb. (Bilsen), 1910, IX, 153-136.

Bodemversnippering en ruilverkaveling. Dietsche Warande en Belfort, 1912, 138-151, 204-224.

Le morcellement des propriétés rurales et ses remèdes. Le Paysan (Louvain), 1912, XXIII, 166-171, 181-185.

Un article de la loi sur les accidents du travail à réformer. Journ. Trib., 1913, XXXII, 81-90, 97-104.

Le bail à ferme en Belgique. Préface de M. E. Vliebergh (Univ. de Louv. Ec. des Sc. Pol. et Soc. n° 58), Louvain, Peeters, 1913, XIII-468 p.

De onderlinge brandverzekering in den Franschen Landbouw. De Boerengids (Eindhoven), 1914, I, 5-6, 12-13, 20-22, 28-30.

Antiquités sociales. Un projet de loi sur les réunions territoriales en 1810. Rev. Soc. Cath., 1914 (tiré à part), Louvain, 1914, 8 p.

Un droit coutumier remarquable. L'indemnité due au fermier sortant en Belgique. Rev. Trim. Droit Civ. (Paris), 1914, XIII, 321-342.

Het landbouwwraagstuk in België. Studiedagen van den Belgischen Boerinnenbond, 12-13-14 September 1916. Leuven 1916, 24-32.

Assurance contre l'incendie. Destruction de l'objet assuré. Journ. Jug. Paix, 1917, XXVI, 311-325.

La clause de renouvellement des contrats d'assurance. Journ. Jug. Paix, 1918-1919, XXVII-XXVIII, 311-325.

Le Bail à ferme. Notions de droit positif à l'usage des propriétaires et locataires de biens ruraux. Louvain, Charpentier, 1920, in 8. 128 p.

Deuxième éd. augmentée d'une proposition de loi

modifiant la législation sur la matière. Louvain, R. Fonteyn, 1921. In-8, 152 p.

— *Le bail à ferme*. Notions de droit pratique, 3e éd., Louvain, Boerenbond Belge, 1930. In-8, 179 p. (avec la collaboration de L. Delvaux).

Wat we vermogen om de ruilverkaveling in België ingang te doen vinden. Congrès national de la Restauration et de l'Enfouissement de la vie rurale, Bruxelles, 28 septembre - 1 octobre 1919. 52-59.

Wat eigenaar en pachter van ons pachtrecht behooren te weten (Uitgaven van den Belgischen Boerenbond). Leuven, Charpentier, 1920. In-8, 130 p. Tweede uitg., Leuven, Belgische Boerenbond, 1929. In-8, 180 p. (met de medewerking van Jozef Rondou).

Wetsvoorstel tot wijziging van de wetgeving betreffende de landpachten. Kam. Volksw., 19 Januari 1921, Kamerdoc. 1920-1921, n° 72.

Proposition de loi modifiant la législation sur le bail à ferme. Chambre Repr., Doc. 1920-1921, n° 72.

Hervormingen in ons gevangeniswezen. Rechtsk. Tijdschrift, 1921, XV, p. 16.

Le bail à ferme des terres dévastées. Commentaire de la loi du 9 avril 1921, précédé d'une lettre préface de M. le baron Ruzette. Louvain, Fonteyn, 1921. In-8, 63 p.

Les réformes de notre régime pénitentiaire. Discours prononcé à la Chambre, 23 juin 1921. Ann. Chambre 1920-1921, 1766-1777.

A propos de la loi établissant des décimes additionnels sur les amendes pénales. Journ. Trib., 1921, XXXVI, 644-645.

De pacht in de verwoeste streek. Leuven, Belgische Boerenbond, 1922. In-8, 29 p.

Un nouveau cours de droit civil. Compte-rendu J. Van Biervliet, Cours de droit civil. Rev. Cath. Soc., 1921-1922, XXVI, 181-185.

Le bail à ferme. Conférence à la Société Centrale d'Agriculture de Belgique. Journ. Soc. Centr. Agr. Belg., 1922, nouv. sér. II, 102-124.

A propos de la loi sur le bail à ferme des terres dévastées. Rev. prat. Not., 1922, XLIV, 161-164.

Un cas d'application de la loi sur le bail à ferme dans les régions dévastées. Rev. prat. Not., 1922, XLIV, 273-278.

Rapport à la Société Générale des Prisons à Paris sur la réforme pénitentiaire en Belgique. Rev. Pénit. et Droit pén. (Paris), 1922, XLVI, 380-391.

- De Gemeente. Studiedagen van den Belgischen Boerenbond, 26-29 December 1922. Leuven, Belg. Boerenbond, 1923. In-8, 78-84.
- Getuigen bij notariële akten. *Rechtsk. Tijdschr.*, 1923, XVII, 77-78.
- Les témoins dans les actes notariés. *Rev. prat. Not.*, 1923, XLV, 17-38.
- Moderne Rechtsverklaring. Praeadvies voor het Rechtskundig Congres 1923. *Rechtsk. Tijdschr.*, 1923, XVII, p. 202.
- Eigendom en Pacht. Studiedagen van den Belgischen Boerenbond, 26-29 December 1923. Leuven, Belg. Boerenbond, 1924. In-8, 41-52.
- Wet tot herziening en aanvulling der bepalingen van het Burgerlijk Wetboek over mede-eigendom. Verslag namens de Middenafdeling uitgebracht, 30 Januari 1924. Kan. Doc. 1923-1924, n° 113, (722-733).
- Projet de loi modifiant et complétant les dispositions du Code civil sur la copropriété. Rapport fait au nom de la Section centrale, le 30 janvier 1924. Doc. Chambre 1923-1924, n° 113, 722-733.
- Wet betreffende de controle op de levensverzekeringsondernemingen. Verslag namens de Middenafdeling uitgebracht, 9 April 1924, Kamer Doc. 1923-1924, n° 206, 1187-1216. Ook verschenen in *Rechtsk. Tijdschr.*, 1925, XIX, 135-152; 183-190.
- Loi relative au contrôle des entreprises d'assurance sur la vie. Rapport fait au nom de la Section centrale, le 9 avril 1924. Doc. Chambre, 1923-1924, n° 206, 1187-1216.
- Lijkrede uitgesproken op de begrafenis van Prof. Emiel Vliebergh (6 Januari 1925). *Ann. Univ. Cath. Louvain*, 1920-1926, ccxxx-ccxxxiii.
- Professor Emiel Vliebergh. Levensschets. *Dietsche Warande en Belfort*, 1925, III, 3-25.
- De H. Vincentius a Paulo en de galeiboeven. Voorzucht aan de gevangenen. *L'Eclou* (Brussel), 1925, VI, 267-275.
- In memoriam Prof. Mr. Emiel Vliebergh. *Rechtsk. Tijdschr.* 1925, XIX, 55-56.
- La compétence du juge de paix en matière de bornage. *Rev. prat. Not.*, 1925, XXVII, n° 1676, 481-486.
- Wet tot herziening van de bepalingen der wet van 15 Mei 1910 op de werkrechtshraden. Verslagen namens de Middenafdeling van de Kamer uitgebracht, 10 November 1925 en 27 Mei 1926. — Kamer Doc., 1925-1926, n°s 7 en 307.
- Loi revisant les dispositions de la loi du 15 mai 1910 sur les conseils de prud'hommes. Rapports faits au nom de la Section centrale, les 10 novembre 1925 et 27 mai 1926. — Doc. Chambre, 1925-1927, n°s 7 et 307.
- Wet waarbij de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek betreffende de pacht worden herzien. Verslagen namens de Middenafdeling uitgebracht. — Kamer Doc. 1925-1926, n° 429; 1926-1927, n° 162; 1927-1928, n° 225.
- Loi portant revision des dispositions du Code civil relatives au bail à ferme. Rapports faits au nom de la Section centrale. — Doc. Chambre, 1925-1926, n° 429; 1926-1927, n° 162; 1927-1928, n° 225.
- L'évolution du droit pénal et du régime pénitentiaire en Belgique (1920-1926). Rapport au premier congrès international de droit pénal, à Bruxelles — (26-29 juillet 1926). Rapp. préparat., fasc. II. Paris, Godde, 1927, 5-24.
- Wet waarbij de verhuur van de landeigendommen van den Staat, de Provinciën, de gemeenten en de openbare instellingen wordt geregeld. Verslagen in naam van de Commissie uitgebracht. — Kamer Doc., 1926-1927, n° 162, 1927-1928; n° 253; 1928-1929, n° 196.
- Loi régissant la location des biens ruraux appartenant à l'Etat, aux provinces, aux communes et aux établissements publics. Rapports faits au nom de la Section centrale. — Doc. Chambre, 1926-1927, n° 162; 1927-1928, n°253; 1928-1929, n° 196.
- Les nouvelles lois de compétence s'appliquent-elles aux procès en cours? — Belg. Jud., 1927, LXXXV, n° 11-12, 13-20 mars, 163-177.
- De Nederlandsche vertaling van onze wetboeken. — Album opgedragen aan Prof. Dr. J. Vercoullie, II, 287-292. Brussel, 1927. In-E.
- Echtscheiding na drie jaar scheiding van tafel en bed. — *Rechtsk. Tijdschr.*, 1927, XXII, September, 335-341.
- De wet van 20 Maart 1927 op de scheiding van tafel en bed. Ons geloof (Antwerpen), 1927, XIII, 498-505.
- Conversion de la séparation de corps en divorce. Point de départ du délai de 3 ans. Belg. Jud., 1927, LXXXV, 513-518.
- Reform des Pachtrectes. Vortrag auf dem Eupner Bauerntag in Merols am 27. Oktober 1927. — Der Bauer, 1927, IV, Beiblatt zu Nr 46, 16 p.
- La séparation de corps et la loi du 20 mars 1927. Etude juridique (Soc. d'Etudes morales, sociales et juridiques, nouv. série n° 12). Bruxelles, Dewit, 1928. 171 p. in-8.
- Duur van de pacht en pachtprizen. — Onze Ploeg, 1928, VII, 193-196.
- Het Staatsgezag (Kath. Vl. Hoogeschooluitbreiding, n° 267), 1928, 64 p. in-8°.
- La loi du 15 septembre 1928 modifiant les lois de compétence. Bull. Ass. (Bruxelles), 1928, VII, fasc. 30, 717-724.
- Anti-Parlementarisme (Vl. Rechtsgenootschap, Leuven). Leuven, Standaard-Boekhandel, 1929. In-8. 52 p.
- Compétence en matière civile et commerciale. (en collaboration avec H. Piret et M. Vauthier) Rép. prat. droit belge, II, 340-493. Bruxelles, Bruylant, s.d.
- De Pachtwet. Korte inhoud van de rede uitgesproken op de algemene vergadering van den Belgischen Boerenbond, Tweeden Sinxendag, 20 Mei 1929. Leuven, Belgische Boerenbond, 1929. In-8. 8 p.
- De Nederlandsche vertaling van onze wetboeken. *Rechtsk. Tijdschr.* 1929, XXIV, 634-645.
- Bail à ferme. Questions d'application. *Rev. prat. Not.* 1930. LII, 145-150.
- De verpachting van de landeigendommen der openbare besturen en instellingen. Leuven, Belgische Boerenbond, 43 p. (met medewerking van Jozef Rondou).
- Préavis de congé en matière de baux à ferme. Journ. Juges Paix, 1930, XXXIX, 293-296.
- Vrijhandel en Protectionisme. Studiedagen van den Belgischen Boerenbond, 26-30 December 1930. Leuven, Belgische Boerenbond, 1931. In-8, 133-57.
- La politique douanière: libre-échange et protectionisme. Conférence aux journées d'études pour les membres des gildes wallonnes du Boerenbond Belge, 21 janvier 1931. Le Paysan, 1931, XXXV, n°s 7 et 8.
- La politique commerciale et le marché des produits agricoles. Bruxelles, Impr. Périodica, 1931. In-8, 40 p.

Ontwerp van tijdelijke wet betreffende de vermindering van sommige pacht prijzen, ingediend bij den Senaat, 5 Juli 1932. Sen. Doc., 1931-1932, n° 148.

Projet de loi temporaire relative à la réduction de certains fermages, déposé au Sénat le 5 juillet 1932. Doc. Sén., 1931-1932, n° 148.

Ons standpunt in zake pachtkwestie. Studiedagen van den Beglijchen Boerenbond, 26-29 December 1932. Leuven, Belgische Boerenbond, 1933. In-8, 155-165.

Voorstel van tijdelijke wet betreffende de vermindering van sommige pacht prijzen, bij de Kamer ingediend, samen met de Heer Masson. Doc. Kam., 1932, n° 59. Verslagen namens de Middenafdeling uitgebracht, Kam. Doc. 1932-1933, n°s 85 en 171.

Proposition de loi temporaire relative à la réduction de certains fermages, déposé à la Chambre avec M. Masson. Doc. Chambre, 1932-1933, n° 59. Rapports faits au nom de la Section centrale. Doc. Chambre, 1932-1933, n°s 85 et 171.

De wet van 10 Augustus 1933 op de vermindering van de pacht prijzen juridisch en economisch verklaard. (Met de medewerking van J. Forget en J. Rondou). Leuven, Belgische Boerenbond, 1933. In-8. 142 p.

De rechtstudiën en de Universiteit. Rechtsk. Weekbl., 1932-1933, II, 353-358.

Bespreking van W. Van Eeckhout, Le droit des assurances terrestres. Rechtsk. Tijdschr., 1933, XXVIII, 109-110.

Voor de practische vervlaamsching van onze burgerlijke rechtsvordering. Bij het verschijnen van het Formulierboek van Burgerlijke rechtsvordering van Prof. P. Bellefroid. Rechtsk. Weekbl., 1932-1933, II, 601-604.

Wetsontwerp betreffende de bevoegdheid en den aanleg in burgerlijke zaken en handelszaken. Verslag namens de Commissie voor Justitie, uitgebracht 21 Juni 1934. — Kam. Doc. 1933-1934, n° 239. (Dit wetsontwerp werd van kracht bij K.B. N° 63, van 13 Januari 1935.)

Projet de loi relatif à la compétence et au ressort en matière civile et commerciale. Rapport fait au nom de la Commission de la Justice de la Chambre des Représentants, le 21 juin 1934. Doc. Chambre, 1933-1934, n° 239. (Projet de loi mis en vigueur par A. R. n° 63 du 13 janvier 1935.)

Tien jaren Vlaamsche leergangen te Leuven. Hulde aan Monseigneur J. Sencie, professor aan de Katholieke Universiteit te Leuven, 21 October 1934 (Toespraak). Leuven, 1934, 15-25.

Le régime matrimonial et sa réforme. Rapport présenté à l'assemblée générale des Anciens Etudiants de la Faculté de droit de l'Université de Louvain, le 3 février 1935. Ann. Dr. et sc. pol., 1935, III, 171-203. (En collaboration avec M. le Prof. Pr. Thuysbaert).

Het wettelijk huwelijksgoederenstelsel en zijn hervorming. Praeadvies voorgedragen op de algemeene vergadering van de Vereniging van oud-studenten van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid te Leuven, den 3 Februari 1935. Ann. Rechtsgel. en Staatswetensch., 1935, III, 204-239. (In samenwerking met Prof. Pr. Thuysbaert).

Bespreking en goedkeuring van de besluiten van het verslag over het wettelijk huwelijksgoederenstelsel. Ann. Rechtsgel. en Staatswetensch., 1935, III, 409-426.

Interpellation sur la situation créée, au point de vue de l'application de la loi électorale, par la démission de M. le représentant Spaak et de tous les suppléants de la liste socialiste à Bruxelles. Séance

du jeudi 14 mars 1935 (après-midi). Ann. Chambre, 1934-1935, 671-675.

In memoriam Mr. Hector Le Bon. Rede bij de begrafenis, in naam van den Bond der Vlaamsche Rechtsgeleerden. Rechtsk. Weekbl. 1935-1936, V, 283.

Onrechtmatige daad en burgerlijke verantwoordelijkheid in België en in Nederland van 1904 tot 1936. Rechtsk. Tijdschr., Leuven, 1936, XXXI, 503-517.

Woord vooraf bij W. Van Eeckhoudt, Inleiding tot de verzekering. Brussel, Bruylant, 1937.

Een woord vooraf bij Mr. P. De Beus, Overzicht van het Burgerlijk Recht. 2° druk, Turnhout, Van Mierlo-Proost, 1937; — id., 3° druk, 1944; — id., 4° druk, 1948.

Vermindering van het legaat van een vruchtgebruik. Tijdschr. Not., 1937, 18-20.

A propos de la situation juridique des époux séparés de corps qui se réconcilient. Rev. prat. Not., 1937, LXIII, 65-70.

Prosper Pouillet in den dienst van het Recht. In Memoriam, Huldebetoon aan Burggraaf Prosper Pouillet 1868-1937. z.d. 31-34.

De Raad van State en de Nederlandsche tekst van onze wetten en koninklijke besluiten. Rechtsk. Weekbl., 1937-1938, VII, 433-436.

Compte-rendu de Freddy Levie, Le rapport des dettes (Bibl. de dr. not. et de dr. fisc., Louvain, Fonteyn, 1938). Ann. dr. et sc. pol., 1938, VI, 286-287.

Le régime des assurances en Belgique. Bull. Ass., 1938, XV, 493-503.

Le régime des assurances en Belgique (projet de réforme). Rev. Gén. Ass. Resp., 1939, n° 2900, 6 p.

Het verzekeringswezen in België. Verslag van den Koninklijken Commissaris voor het verzekeringswezen. Rechtsk. Weekbl., 1938-1939, VIII, 721-734.

Organisation, compétence et procédure civile. Cadre du cours. 7° édit. Louvain, 1938, 143 p. (autographie).

Rechtskundige diensten voor de leden van beroepsverenigingen en andere groepeerings. Rechtsk. Weekbl., 1938-1939, VIII, 1009-1018.

Werkelijkheid en Recht op het gebied van de verzekering. Koninklijke Vlaamsche Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schoone Kunsten van België, Klasse der Letteren. Versl. en Meded., 1939, 105-121.

Verslag over de verzekering, overhandigd aan de Regering den 31 Mei en 31 October 1939. Economische en sociale gegevens, het bestaande recht, de voorgestelde hervormingen. Eerste deel: Inleiding, de verzekering in het algemeen, de kwestie van het Staatsmonopolie, het toezicht op de verzekering. Tweede deel: Het verzekeringscontract, makelaars en agenten bij de landverzekering, de herverzekering, de preventie, het verzekeringsonderwijs. Antwerpen, De Sikkel, 1940, XII-361 en VIII-357. (In den handel verschenen onder de titel *Het Verzekeringswezen in België* (VI. Rechtsk. Bibl. uitgeg. door Rechtsk. Weekbl.), Antwerpen, De Sikkel, 1940).

Rapport sur les assurances présenté au Gouvernement belge les 31 mai et 31 octobre 1938. Le fait économique et social, le droit en vigueur, les réformes proposées. Première Partie: Introduction, l'assurance en général, la question du monopole de l'Etat, le contrôle des assurances. Seconde Partie: le contrat d'assurance, les courtiers et agents d'assurances terrestres, la réassurance, la prévention,

- l'enseignement des assurances. Anvers, De Sikkell, 1940, XII-341 et VIII-320. (Paru en librairie sous le titre : *L'assurance en Belgique*. Anvers 1940).
- Gabriel Vander Muyden (Mudaeus). 100 Groote Vlaamingen, De Standaard, 1941, 119-121.
- De Vlaamsche Leergangen. In Memoriam Monseigneur J. Sencie, 1865-1941. Leuven, 1942, 75-84.
- Het Burgerlijk Recht in België en in Nederland van 1800 tot 1940*. De Rechtsbronnen. Bijdrage tot de vergelijkende rechtsgeschiedenis. Antwerpen, De Sikkell, 1943. In-8. XIII-540.
- Over de Taal en den Vorm van het Nederlandsch Burgerlijk Wetboek. Album René Verdeyen, Brussel, Manteau, 1943, 406-419.
- La clause des polices d'assurance contre l'incendie excluant de la garantie le risque de guerre et la jurisprudence. Rev. Prat. Not., 1944, LXX, 10 et 20 juillet, n° 2253, p. 257-266.
- La Réforme de l'enseignement du droit. Journ. Trib., 1944, LIX, n° 2622, 24 déc. 1944, 93-94.
- In Memoriam Franklin Delano Roosevelt (16 Mei 1945). Leuven, 1945.
- Een veilige Gids. Rechtsk. Weekbl., 1946, X, 3-6.
- De Rechtsgeleerde Faculteit. Onze Alma Mater (VI. Leergangen Leuven, 1947, I, afl. 2, 1-7).
- Le Droit Civil en Belgique et en Hollande de 1800 à 1940*. Les sources du droit. Contribution à l'histoire du droit et au droit comparé. Traduit du néerlandais sous la direction de l'auteur par A. Trine. Bruxelles, Bruylant, 1947, XVI-560.
- Aanspraak bij de oprichting der Vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland, op 19 September 1947. Jaarboek I-1947, p. 4-9.

De regeling der rechtspersonen in het Belgisch recht. Praeadvies voor de eerste sessie der Vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland, 19-20 September 1947. Jaarboek 1-1947, p. 84-95 (Franse samenvatting, p. 179-181).

PROGRAMMA DER HULDIGING VAN PROF. E. VAN DIEVOET TE LEUVEN OP ZONDAG 30 APRIL

- 10 u. : H. Mis opgedragen door Mgr F. Litt, Vice-Rector in de St. Michielskerk, Naamsestraat.
- 11 u. : Academische zitting in de Promotiezaal van de Universiteitshallen, Kraekenstraat, 4.
- Zullen er het woord voeren :
- Prof. F. Collin, Voorzitter van het Inrichtend Comité,
- Prof. J. Dabin, Decaan van de Rechtsfaculteit te Leuven,
- G. Mullie, Voorzitter van de Belgische Boerenbond,
- V. Vienne, Voorzitter van de Belgische Beroepsverenigingen der Verzekeringsondernemingen,
- E. M. Meijers, Professor aan de Universiteit te Leiden,
- L. Schoups, namens de Vlaamse studenten in de Rechtswetenschappen,
- J. P. Cayron, namens de Franstalige studenten in de Rechtswetenschappen,
- Mgr. H. Van Waeyenbergh, Rector Magnificus van de Katholieke Universiteit te Leuven.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer — 3 Februari 1950.

Eerste Voorzitter : M. Soenens.

Raadsheer-Verslaggever : M. Daubresse.

Eerste Advocaat-Generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Dienstcontract (bezoldiging hoger dan Fr. 72.000 's jaars). — Bedongen vergoeding wegens opzegging. — Schending van art. 1134 B.W. door toewijzing van een hoger bedrag dan het overeengekomene.

Dienstcontract-Bezoldiging hoger dan Fr. 72.000 per jaar. Beding dat bij ontslag zonder rechtmatige reden of zonder inachtneming van opzeggingstermijn de benadeelde partij slechts recht heeft op een forfaitair en onherroepelijk bepaald bedrag als schadevergoeding.

Bovenbedoeld beding is in se geoorloofd; immers de wetgever die alleen bevoegd is om te beslissen of het sociaal belang een bijzondere bescherming van een der contractanten vereist, is niet van oordeel geweest dat het sociaal belang ten aanzien van dit punt de wettelijke bescherming vereiste van bedienden, wier bezoldiging Fr. 72.000 's jaars overschrijdt.

Doordat het bestreden arrest om redenen van billijkheid een hoger bedrag dan het bedongene heeft toegekend en het duidelijk beding aldus heeft geïnterpreteerd, dat het slechts de vergoeding wegens zedelijk nadeel bedoelt, welke gecumuleerd zou mo-

gen worden met het herstellen van het stoffelijk nadeel, heeft het artikel 1134 B.W. geschonden.

N. V. Grands Magasins Au Bon Marché t/Ocula Hélène.

Gelet op het bestreden arrest de 5 Juli 1947 door het Hof van Beroep te Brussel gewezen ;

Over het eerste middel :

Schending van de artt. 1134, 1135, 1152, 1319, 1320 en 1322 van het Burgerlijk Wetboek, van art. 97 der Grondwet, van het geloof dat aan de akten dient te worden gehecht en van de overeenkomst der partijen ;

en over het derde middel :

Schending van de artt. 1134 en 1135 van het Burgerlijk Wetboek en van art. 97 der Grondwet ;

Overwegende dat uit de vaststellingen van het bestreden arrest blijkt dat verweerster, die sedert 24 jaar in dienst van eiseres was en wier bezoldiging op het laatst gemiddeld 130.000 fr. per jaar bedroeg, de 9 October 1946 afgedankt werd zonder opzegging noch rechtmatige reden, en dat zij wegens dit feit een vergoeding getrokken heeft van 10.800 fr., welke vergoeding volgens de aanlegster hoger was dan die, welke krachtens de overeenkomst verschuldigd was ;

Overwegende dat het beroepen vonnis, regelmatig voorgebracht, art. 6 van de overeenkomst, welke de partijen bindt, in zijn geheel aanhaalt, luidende dit art. 6 aldus : « elke partij zal aan onderhavig contract een einde kunnen stellen bij middel van wederzijdse opzegging van drie maand, aan de andere partij

gegeven bij op de post aangetekende brief, opzegging welke aanvang zal nemen de dag na deze waarop ze zal gegeven worden » ;

Ingeval de tweede ondergetekende (thans verweerster) meer dan 10 jaar mocht in dienst gebleven zijn van de eerste ondergetekende (thans aanlegster), zou de wederzijdse opzegging op 6 maand gebracht worden en aanvang nemen de dag, volgend op die waarop zij zou gedaan worden ; in dit geval zou de forfaitaire vergoeding, voorzien in par. 4 hierna, verdubbeld worden.

In geval van zware fout zou de afdanking door de eerste ondergetekende kunnen gedaan zonder opzegging en zonder vergoeding ;

Indien een der partijen onderhavige overeenkomst zonder rechtmatige reden mocht verbreken of indien zij ogenblikkelijk een einde mocht stellen aan de dienstverhuring, zonder aan de andere de hierboven voorziene opzegging te doen, dan zal deze andere partij in alle geval slechts recht hebben op een vergoeding gelijk aan 3.125 fr., zijnde dit bedrag forfaitair en onherroepelijk bepaald ;

Overwegende dat het bestreden arrest aanneemt « dat de 4de alinea van gezegd art. geenszins aan de « Grands Magasins Au Bon Marché » het recht geeft om zijn bediende af te danken in overtreding met het grondbeding van het artikel zonder rechtmatige reden ogenblikkelijk en zonder opzegging ; dat het er zich bij beperkt een sanctie te voorzien ingeval van deze met de overeenkomst strijdige daad ; dat de « Grands Magasins Au Bon Marché » zich niet ad libitum van hun verplichting van opzegging mogen ontslaan ; dat zij er toe gebonden blijven en dat, indien zij er aan te kort komen, hun contractueel als straf een bijzondere à forfait vastgestelde vergoeding wordt opgelegd in ieder geval, zelfs buiten het geval voorzien bij art. 9 voor deze tekortkoming en in vergelding van het bedroevend gevoel, welk aan het slachtoffer door de brutale contractbreuk wordt aangedaan » ;

Overwegende dat het dienvolgens aan de verweerster een bedrag van 65.000 fr. toekent als schadevergoeding, boven de som van 10.800 fr. door de aanlegster gestort ;

Overwegende dat al. 4 van art. 8 also door de bestreden beslissing is geïnterpreteerd in deze zin dat het een bijzondere, dit wil zeggen bijkomende vergoeding voorziet, welke enkel zou bestemd zijn om het zedelijk nadeel te vergoeden, voortvloeiend uit de brutale verbreking van de overeenkomsten, en welke zou mogen gecumuleerd worden met de herstelling van het stof-felijk nadeel, veroorzaakt door het afdanken zonder opzegging noch rechtmatige reden ;

Overwegende dat deze interpretatie de gewone en gebruikelijke zin van bedoeld art. 8 miskent, luidens hetwelk in geval van onmiddellijke verbreking of zonder rechtmatige reden, de verweerster in alle geval slechts zal kunnen aanspraak maken op een vergoeding gelijk aan 3.215 fr. zijnde dit bedrag aldus forfaitair en onherroepelijk bepaald ;

Overwegende dat inderdaad uit deze tekst blijkt dat de voorziene vergoeding de enige is, die verschuldigd is in geval ogenblikkelijk en zonder rechtmatige reden een einde wordt gesteld aan het contract van dienstverhuring ;

Overwegende dat de rechter over de grond geen enkel uitwendig feit ten opzichte van het geschreven stuk inroept tot staving van zijn interpretatie, welke onverenigbaar is met de klare en duidelijke bewoordingen van de litigieuze overeenkomst ; dat hij dienvolgens de bewijskracht schendt, die aan deze overeenkomst dient te worden toegekend ;

Overwegende, wel is waar, dat het arrest, op dit

punt door het derde middel van de voorziening bestreden, beweert dat al. 4 van art. 8, indien zij de strekking had, welke overeenkomstig haar inhoud de aanlegster er aan geeft « in erge mate zou in strijd zijn met de rechtvaardigheidszin » ;

Maar overwegende dat de rechter zijn beoordeling niet in de plaats mag stellen van die van de wetgever ; dat het beding van verbreking zonder opzegging van een verhuring van dienst « in se » geoorloofd is ; dat de wetgever die alleen mag beslissen of het sociaal belang een bijzondere bescherming van de ene of de andere der contracterende partijen vergt, niet geoordeeld heeft dat bedoeld belang op dit punt zijn tus-senkomst vereiste ten gunste van de bedienden wier bezoldiging 72.000 fr. per jaar overschrijdt ;

Overwegende dienvolgens dat door de toepassing te weigeren van een klaar en bepaald beding, om de reden dat afbreuk zou gedaan worden aan de billijkheid, het bestreden arrest art. 1134 van het Burgerlijk Wetboek heeft geschonden, hetwelk voorschrijft dat de wettelijk gesloten overeenkomsten als wet gelden voor degenen die ze aangegaan hebben en niet kunnen her-roepen worde dan met wederzijdse toestemming of wegens de door de wet erkende oorzaken ;

Waaruit volgt dat het eerste en het derde middel van de voorziening moeten aangenomen worden ;

Om die redenen,

Verbreekt het bestreden arrest ;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van het Hof van Beroep te Brussel en dat melding er van zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing ;

Veroordeelt de verweerster tot de kosten ;

Verwijst de zaak naar het Hof van Beroep te Luik.

RAAD VAN STATE

3e Kamer — 27 Januari 1950.

Voorzitter : M. Vauthier (verslaggever).

Raadsheren : M.M. Moureau en De Bock.

Advocaten : Mrs. de Raditzky d'Ostrowick en Bocken.

1. Gemeentepersoneel. — Ontzetting. — Hoger beroep. Souvereine beoordeling der feiten door de Koning.
2. Nietigverklaring. — Verzoek zonder voorwerp tegen handelingen waartegen reeds een voorafgaand beroep werd ingesteld. — Art. 85, Gemeentewet. — Argumenten tegen dezelfde handelingen niet ter zake dienend bij voorziening tegen het Koninklijk Besluit, in hoger beroep getroffen.

1. Wanneer een lid van het gemeentepersoneel door de gemeenteraad wordt ontzet om, terwijl hij met ziekteverlof was en zijn volle wedde genoot, een winstgevend activiteit in een handelsvennootschap te hebben uitgeoefend, en de Koning in hoger beroep een getuigenschrift, waarbij een vennootschap bevestigde dat de betrokkene bij haar een bezoldiging ontving, als een voldoende bewijs beschouwt voor het aangevoerde bezwaar, maakt de Koning, door te beslissen dat de overige elementen van de zaak het tegendeel niet bewijzen, eenvoudig gebruik van zijn bevoegdheid tot beoordeling.

Deze bevoegdheid is onafscheidelijk van de macht om uitspraak te doen over beroepen, ingesteld krachtens artikel 1, lid 2, der wet van 30 Juli 1903 (art. 85, lid 3, Gemeentewet).

2. Voor zover een verzoek bij de Raad van State, in het geval bedoeld bij artikel 85 der Gemeentewet, betrekking heeft op de beslissing van de gemeenteraad en van de bestendige deputatie, waarover de Koning zich in hoger beroep heeft uitgesproken, heeft het geen voorwerp.

Argumenten die aangevoerd worden om te bewijzen dat er machtsafwending is geweest en slechts de gemeenteraad betreffen, zijn niet ter zake dienend ten aanzien van het beroep tot nietigverklaring tegen het Koninklijk Besluit, in hoger beroep getroffen.

Degrave t./1. Gemeente Anderlecht; 2. Bestendige Deputatie Brabant; 3. Belgische Staat (Minister van Binnenlandse Zaken).

Gezien het verzoekschrift ingediend op 21 Februari 1949 waarbij Degrave Arthur beroep instelt tot nietigverklaring van het besluit van de Regent van 2 December 1948, houdende vernietiging van de beslissing die de Bestendige Deputatie van de Provinciale Raad van Brabant de 20e Januari 1948 ten gunste van verzoeker heeft genomen;

Overwegende dat verzoeker, die schrijver was bij het gemeentebestuur van Anderlecht, bij beslissing van 20 Maart 1947 door de gemeenteraad van die gemeente werd ontzet om, terwijl hij met ziekteverlof was en zijn volle wedde genoot, een winstgevende activiteit in een handelsvennootschap te hebben uitgeoefend; dat de Bestendige Deputatie van Brabant bij besluit van 20 Januari 1948 geweigerd heeft die beslissing te bekrachtigen omdat het bezwaar, waarop de tuchtmaatregel was gesteund, in de loop van het onderzoek ongegrond was gebleken; dat de gemeenteraad tegen deze beslissing beroep heeft aangetekend; dat het besluit van de Regent van 2 December 1948 op het beroep is ingegaan; dat, derhalve, de beslissing van de gemeenteraad van 20 Maart 1947 uitwerking zal moeten hebben;

Overwegende dat het besluit van de Regent van 2 December 1948 een getuigschrift, waarbij een vennootschap bevestigde dat verzoeker bij haar een bezoldiging ontving, beschouwt als een bewijs voor het tegen verzoeker aangevoerde bezwaar; dat de Regent, door te beslissen dat de overige elementen van het onderzoek het tegendeel niet bewezen, eenvoudig gebruik heeft gemaakt van zijn bevoegdheid tot beoordeling, die onafscheidelijk is van de macht om uitspraak te doen over beroepen ingesteld krachtens art. 1, tweede lid, der wet van 30 Juli 1903; dat in het besluit van 2 December 1948 geen machtsoverschrijding is geschied;

Overwegende dat het verzoek, voor zover het betrekking heeft op de beslissing van de gemeenteraad van Anderlecht van 20 Maart 1947 en op het besluit van de Bestendige Deputatie van Brabant van 20 Januari 1948, geen voorwerp heeft; dat de aangevoerde argumenten om te bewijzen dat er machtsoverschrijding (1) is geweest, slechts de gemeenteraad betreffen en dat zij terzake niet dienen ten aanzien van het beroep tot nietigverklaring van het besluit van de Regent van 2 December 1948,

Besluit :

Artikel 1 :

Het verzoek wordt verworpen;

Artikel 2 :

De kosten, begroot op de som van 300 fr., zijn ten laste van verzoeker.

(1) Op dit punt spreekt de Franse tekst van « dé-tournement de pouvoir ».

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

1e Kamer — 7 December 1949.

Voorzitter : M. Scheyvaerts.

Raadsheren : M.M. Graaf Hennequin de Villermont en J. Rutsaert.

Advocaat-Generaal : M. Van den Eynde de Rivieren.

Advocaten : Mrs. Goethals, Boon (loco J. Franck) en De Baeck.

1. **Bewaargeving.** — Voor handelingen van het personeel van de klederbewaarplaats van de Nederlandse schouwburg, is de algemene bestuurder verantwoordelijk, niet de stad.

2. **Hoger beroep.** — Ontvankelijkheid van het tegen een oorspronkelijk mede-verweerder ingesteld hoger beroep.

1. *De exploitatie van de Nederlandse Schouwburg te Antwerpen geschiedt niet krachtens « vergunning », doch in « geïnteresseerde regie », daar de stad practisch het risico van de onderneming draagt en zich min of meer uitgebreide rechten in de exploitatie heeft toegekend.*

Zulks heeft echter niet ten gevolge, dat de overeenkomsten omtrent de inbewaringneming van kledingstukken, aangegaan tussen schouwburgbezoekers en het personeel van de klederbewaarplaats zouden moeten geacht worden in naam en voor rekening van de stad te zijn gesloten.

Volgens art. 24 van het « lastboek » van de Nederlandse Schouwburg is de algemene bestuurder, zo tegenover de stad als tegenover derden, verantwoordelijk voor de handelingen van het schouwburgpersoneel binnen de schouwburg.

Volgens art. 15 van voormeld « lastboek » wordt het personeel van de klederbewaarplaats door de algemene bestuurder aangesteld en bezoldigd, zij het onder goedkeuring van het College van Burgemeester en Schepenen; ook moet dat personeel de bevelen van de algemene bestuurder opvolgen, voor zover zij niet in strijd zijn met de stedelijke verordeningen en de bepalingen van het « lastboek ».

Het personeel van de klederbewaarplaats, dat door onachtzaamheid in bewaring genomen klederen ten onrechte op een vals garderobekaartje heeft afgegeven, moet derhalve als aangestelde of lasthebber van de algemene bestuurder worden beschouwd.

De contracten van bewaargeving moeten dus aangemerkt worden als gesloten tussen de schouwburgbezoekers en de algemene bestuurder. Deze kan niet geacht worden als de lasthebber van de stad te zijn opgetreden, aangezien hij voor bedoelde feiten tegenover stad en derden verantwoordelijk is.

De stad is mitsdien niet aansprakelijk.

2. *Indien een partij hoger beroep instelt tegen een oorspronkelijk mede-verweerder, — doch van deze niets vordert en niet zijn veroordeling vraagt — met het enkel doel hem in het hoger beroep te betrekken teneinde het uit te spreken arrest mede te zij-*

nen aanzien te doen werken, is het tegen hem ingestelde hoger beroep ontvankelijk.

Stad Antwerpen t/Van Steen-Van Hoeyweghe q.q. en Joris Diels.

Gezien de akte van hoger beroep d.d. 26 Augustus 1944 tegen een vonnis van de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen d.d. 2 Juli 1944 ;

Overwegende dat dit hoger beroep ontvankelijk is ;

Overwegende dat de eerste rechter alleen de verantwoordelijkheid van de stad Antwerpen, niet die van beroepene Diels aanvaard heeft ten aanzien van de door beroepenen Van Steen-Van Boeyweghe ingestelde vordering wegens verlies van klederen, aan de kleedkamer van de Nederlandse Schouwburg toevertrouwd ;

Overwegende dat de eerste rechter tot vaststelling van de verantwoordelijkheid van de Stad de uitbating van de schouwburg als een gemeentebedrijf of regie heeft beschouwd, terwijl beroepster (Stad Antwerpen), om hare verantwoordelijkheid uit te schakelen, ze als een vergunning doet doorgaan ;

Overwegende dat niettegenstaande de gebruikte term « vergunning », de door de Stad Antwerpen in het lastboek aangenomen formule voor de uitbating van de Nederlandse Schouwburg blijkt te beantwoorden aan het begrip van de « geïnteresseerde regie », daar, in strijd met wat gebeurt in geval van vergunning, de Stad praktisch het risico draagt van de onderneming en zich min of meer uitgebreide rechten in de uitbating heeft toegekend (zie *Novelles : Lois politiques et administratives, V° Institutions communales* Nr. 1158; zie ook Nr. 1173 en *Rechtb. v. Koophandel Gent* 16 November 1912 Pas. 1914, 3, 200, volgens welke een schouwburg als regie kan uitgebaat worden) ;

Overwegende dat deze omstandigheid nochtans niet tot gevolg heeft dat, wat de bewaargevingen betreft van klederen en voorwerpen, aan de kleedkamer van de schouwburg toevertrouwd, de contracten van bewaargeving door de aangestelden van de kleedkamer in naam en voor rekening van de Stad zouden gesloten worden ;

Overwegende dat volgens artikel 24 van het lastboek van de Nederlandse Schouwburg de algemene bestuurder, zo tegenover de Stad als tegenover alle derden burgerlijk verantwoordelijk is voor de feiten gepleegd binnen de schouwburg en die aan de leden van het schouwburgpersoneel ten laste worden gelegd ;

Overwegende dat, overeenkomstig de bepaling van artikel 15 van voormeld lastboek het personeel van de vestiaire, weliswaar met goedkeuring van het College, doch niettemin door de algemene bestuurder wordt aangesteld; dat het door hem bezoldigd wordt; dat het de verplichting heeft zich naar zijne bevelen te gedragen voor zoveel zij niet in strijd zijn met de stedelijke verordeningen en de bepalingen van het lastboek ;

Overwegende dat in deze voorwaarden, het personeel van de kleedkamer, dat door onachtzaamheid een vals nummerkaartje van de kleedkamer als geldig ontving, ter zake als aangestelde of lasthouder van de algemene bestuurder voorkomt ;

Overwegende dat, indien aldus de contracten van bewaarneming, als door de toeschouwers met de algemene bestuurder gesloten, moeten aangezien worden, men nochtans van de andere kant niet kan aannemen, dat zijnerzijds gezegde bestuurder hier als lasthebber van de Stad zou gehandeld hebben; dat men

inderdaad niet begrijpt, indien de bestuurder ter zake « als lasthebber » van de Stad zou opgetreden zijn, dat hij tegenover « Stad en derden » verantwoordelijk zou zijn voor feiten, zoals de in onderhavig geval besproken, die binnen de schouwburg werden gepleegd en aan leden van het schouwburgpersoneel ten laste worden gelegd ;

Overwegende dat de Stad Antwerpen niet alleen tegen de aanleggers in zake (beroepenen Van Steen-Van Hoeywege - Sprangers) hoger beroep heeft ingesteld, doch insgelijks tegen beroepene Diels ;

Overwegende dat laatstgenoemde tot de niet-ontvankelijkheid besluit van het door de Stad tegen hem ingesteld hoger beroep, aangezien het tegen een oorspronkelijk medeverweerder gericht is, zonder dat tussen hen beiden een gerechtelijk contract is ontstaan ;

Overwegende dat, in zoverre beroepster een eis tegen beroepene Diels in hoger beroep zou voortbrengen of diens veroordeling vragen, het beroep om de opgegeven reden inderdaad niet-ontvankelijk zou zijn; doch dat geen dergelijke eis of aanvraag wordt voorgedragen; dat het doel van het beroep in werkelijkheid blijkt beroepene Diels in de rechtspleging in hoger beroep te betrekken, om het uit te spreken arrest te zijnen aanzien te doen werken;

Overwegende dat uit hierboven uiteengezette bewegredenen voortvloeit dat de zaak in staat is om er definitief in feite uitspraak over te doen.

Om deze redenen,

Het Hof, gezien artikel 24 der Wet van 15 Juni 1924, waarvan toepassing werd gedaan ;

Rechtsdoende op tegenspraak, ontvangt het hoger beroep;

Geeft aan partij Diels akte, dat zij verklaart het geding te hervatten in persoonlijke naam.

Verklaart het hoger beroep gegrond; doet dienvolgens het bestreden vonnis te niet; de zaak tot zich trekkende, verklaart de tegen de Stad ingestelde eis ongegrond. Wijst partij Van Hoeyweghe, Van Steen en Sprangers ervan af, en veroordeelt haar in de kosten van beide aanleggen.

HOF VAN BEROEP TE GENT

29 November 1949.

Voorzitter : M. Du Bois, w.n. voorzitter.

Raadsheren : M.M. Van den Abeele en Van Mallegheem.

Advocaat-Generaal : Delahaye.

Advocaten : Mrs. Cosaert P., Van Duerm G., Pollefeys L., Mayeur J. en Delvoye A.

Subrogatie van de verzekeraar. — De gesubrogeerde is niet derde t.a.v. een overeenkomst waarbij de subrogant partij was.

De verzekeraar, die krachtens art. 22 van de Wet van 11 Juni 1874 optreedt als gesubrogeerde van zijn verzekerde is niet derde ten aanzien van een overeenkomst, waarbij laatstgenoemde partij is. In de plaats getreden zijnde van zijn verzekerde, kan de verzekeraar niet meer rechten hebben dan zijn verzekerde.

O. M. en B. P. Callens A. en Straguer A. t/ Verleyen A., en N. V. «Cimsac» en Alliance Assurance Cy. Ltd. en V. N. «Cimsac» t/ N. V. Grand Garage du Centre.

Overwogen dat de verdachte, de N.V. Grand Garage du Centre, en het Openbaar Ministerie tijdig en op geldige wijze in hoger beroep zijn gekomen;

Overwogen dat, wat betreft de telastlegging voorzien sub litt. B, de publieke vordering vervallen is door verjaring, meer dan één jaar verlopen zijnde sedert 23 November 1948, datum van de laatste akte van stuiting der verjaring binnen het jaar na het feit;

Overwogen dat door de behandeling van de zaak voor het Hof de telastlegging voorzien sub litt. A bewezen is gebleven; dat de door de eerste rechter uitgesproken straf rechtmatig voorkomt en dient behouden te worden met dien verstande dat zij enkel gelden zal tot beteugeling van de te lastlegging, voorzien sub littera A alleen;

Overwogen dat de eerste rechter terecht aangenomen heeft dat de N. V. Grand Garage du Centre en niet de N. V. Cimsac burgerlijk verantwoordelijk was voor Verleyen;

Dat de N. V. Grand Garage du Centre vruchteloos opwerpt dat Verleyen niet haar aangestelde was, maar een lid van haar beheerraad; dat de benoeming van Verleyen als lid van de beheerraad van voornoemde vennootschap immers dagtekent van na 17 December 1947, datum waarop hij zich schuldig maakte aan het wanbedrijf, vermeld onder littera A; dat vaststaat dat, toen hij het pleegde, hij in dienst was van de N. V. Grand Garage du Centre;

Overwogen dat de eerste rechter eveneens oordeelkundig heeft beslist dat het beding van ontlasting van verantwoordelijkheid door de N. V. Cimsac onderschreven bij het toevertrouwen van haar rijtuig aan de N. V. Grand Garage du Centre niet werkt tegenover derden;

Overwogen dat de burgerlijke partijen Callens en Stragier ontegensprekelijk derden zijn ten aanzien van de tussen de voormelde vennootschappen gesloten overeenkomst;

Overwogen dat de eerste rechter echter ten onrechte aangenomen heeft dat de burgerlijke partij de «Alliance Assurance C° Ltd»; maatschappij naar Engels recht, insgelijks een derde was ten aanzien van deze overeenkomst; dat deze burgerlijke partij inderdaad optreedt op grond van art. 22 van de wet van 11 Juni 1874 als gesubrogeerde in de rechten van haar verzekerde die ze vergoed heeft; dat in de plaats gesteld zijnde van laatstgenoemde zij niet meer rechten dan de N. V. Cimsac bezitten kan;

Overwogen dat, waar de N. V. Cimsac de N. V. Grand Garage du Centre ontlast heeft van iedere verantwoordelijkheid voor het geval, waarin haar auto op de weg moest beproefd worden, zij meteen de aangestelden en dus Verleyen van dezelfde verantwoordelijkheid heeft ontlast;

dat hieruit voortvloeit dat de eisen van de burgerlijke partijen N. V. Cimsac en «Alliance Assurance C° Ltd» als ongegrond van de hand dienen gewezen te worden;

NOOT: Het vonnis a quo van de Correctionele Rechtbank te Kortrijk d.d. 15 Februari 1949 is verschenen in R. W. 1948-49, 1135.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer bis. — 22 Februari 1950.

Voorzitter: M. L. Swennen.

Rechters: MM. A. Roevens en J. Sury.

Advocaten: Mrs. Selderslaghs en R. Jacobs.

Buitengewoon huurrecht. — Bevoorrechte huurder. — Burgerlijk oorlogsgetroffene. — Voor het Vaderland gestorven burger. — Weduwe en kinderen.

De huishuurwet van 31 Juli 1947 kent in haar artikelen 2, § 5, al. 2 a en 4, § 2, al. 2 een voorrecht toe aan de burgerlijke oorlogsgetroffenen zelf en niet aan hun weduwe of kinderen, zulks in tegenstelling met wat bepaald is ten behoeve van weduwen of kinderen van voor het Vaderland gestorven burgers.

Van den Enden t/ Dierickx.

Gezien de gedingstukken, o.m. de geboekte en hier-aangehechte beroepsakte, betekend door deurwaarder A. Sels te Antwerpen op 21 December 1949, alsook in het in regelmatige vorm voorgebrachte vonnis waartegen hoger beroep, gewezen op 11 October 1949 door de heer Vrederechter van het kanton Kontich;

Overwegende dat het hoger beroep, regelmatig naar vorm en tijdig ingesteld, ontvankelijk is;

Overwegende dat beroepster tegen het bestreden vonnis aanvoert, dat de eerste rechter haar eis, strekkende tot intrekking van de wettelijke huurverlenging, waarvan beroepene geniet, ten onrechte heeft afgewezen op grond van de bevoorrechte hoedanigheid van beroepene, terwijl dit voorrecht teniet gedaan was door het voorrecht, dat zij en haar dochter mogen inroepen;

Overwegende dat beroepster haar voorrecht doet steunen op het feit dat zij weduwe is van een burgerlijk oorlogsgetroffene; dat zij zelfs de toestand voorstelt alsof zij zelf en haar dochter burgerlijk oorlogsgetroffenen zijn;

Overwegende echter, dat uit de door beroepster voorgelegde bewijsstukken blijkt, dat haar echtgenoot als burgerlijk oorlogsslachtoffer omgekomen is in het luchtbombardement van Morsel; dat derhalve noch beroepster noch haar dochter als burgerlijk oorlogsgetroffenen mogen beschouwd worden;

Overwegende anderzijds, dat artikel 2, paragraaf 5, alinea 2 a en artikel 4, paragraaf 2, alinea 2 slechts een voorrecht toekennen aan de burgerlijk oorlogsgetroffenen zelf en niet aan hun weduwe of kinderen en dit in tegenstelling met wat voorzien is ten voordele van weduwen of kinderen van voor het Vaderland gestorven burgers, zoals vermeld in artikel 2, paragraaf 5, alinea 2 b;

Overwegende dat in deze omstandigheden het voorrecht van beroepene blijft bestaan;

Overwegende nochtans, dat de door beroepster gedane opzegging van 29 Maart 1949 door de eerste rechter goed en geldig had moeten verklaard worden, maar dat haar uitwerksels geschorst blijven voor de toepassingsduur van de bijzondere huishuurwetgeving;

Om die redenen:

De Rechtbank,

Zetelende in hoger beroep en rechtdoende op tegenspraak; na oververberaadslaagd te hebben, alle verdere en strijdige besluiten verwerpend:

Ontvangt het hoger beroep, doch verklaart het ongegrond;

Bevestigt het bestreden vonnis met deze aanvulling nochtans, dat de door beroepster gedane opzegging dd. 29 Maart 1949 goed en geldig wordt verklaard, maar haar uitwerkselen zullen geschorst blijven voor de toepassingsduur van de bijzondere huishuurwetgeving;

Veroordeelt beroepster tot de kosten van hoger beroep.

VREDEGERECHT TE RONSE

26 April 1949.

Rechter: M. Van Driessche.
Advocaten: Mrs. Legot en Claus.

Naburige erven. — Erfdienstbaarheid van « losweg » of recht van uitweg in de zin van art. 682 B.W. — Erfdienstbaarheid van ontwatering of recht krachtens art. 17 van het Landelijk Wetboek.

Wanneer erven bij akte van scheiding en deling verkaveld zijn, kan geen recht op uitweg in de zin van art. 682 B.W. ontstaan, daar vrijwillige insluiting door verkaveling geen wettelijke enclave schept, maar een conventionele erfdienstbaarheid van « losweg », steunend op de wederzijdse verplichting tot levering der eigenaren van de gekavelde erven.

Een dergelijke erfdienstbaarheid is zowel actief als passief verknocht aan het heersende en aan het bezwaarde erf en gaat met die erven over op de opeenvolgende eigenaren daarvan, zelfs bij overgang onder bijzondere titel.

Zodanige conventionele erfdienstbaarheid kan teniet gaan door een dertigjarig niet-gebruik, zoals trouwens ook de verplichting tot levering en vrijwaring na dertig jaar door verjaring tenietgaan (artikelen 706 en 2262 B.W.), in welk geval ipso facto een recht van uitweg wegens het ingesloten zijn van een erf ontstaat, dat onderworpen is aan de bepalingen van de artikelen 682 e.v. B. W.

Het recht om de natuurlijke waters van het hoger gelegen perceel over het lager gelegen perceel door draineerbuizen af te leiden, kan ontstaan zijn, ofwel uit een bij titel of door verjaring gevestigde voortdurende en zichtbare erfdienstbaarheid ofwel krachtens art. 17 van het Landelijk Wetboek.

In beide gevallen is de eigenaar van het lijdend erf niet gehouden iets te doen om de uitoefening van het recht mogelijk of gemakkelijk te maken; al hetgeen daartoe dient gedaan te worden moet verricht worden door de eigenaar van het heersend erf; de eigenaar van het lijdend erf moet aan de eigenaar van het heersend erf alleen toelaten de nodige werkzaamheden te verrichten en hem daartoe toegang verlenen op het lijdend erf.

Besard en Van Butsel t/ consoorten Fenaux.

Gelet op Ons voorbereidend vonnis van 21 September 1948;

Gelet op het proces-verbaal van plaatsbezichtiging van 27 October 1948;

Aangezien verweerders bij tegeneis vorderen dat eisers zouden verwezen worden hun een jaarlijkse vergoeding van 100 frank te betalen wegens de meter welke de thans bestaande losweg breder is dan de twee meters breedte, voorzien in het hierna vermelde bij titel gevestigd losrecht;

Wat betreft de betwiste losweg en wat betreft de tegeneis van verweerders:

Overwegende dat de eigendommen sectie C, n° 1081b en 1096b van eisers beschikken over een conventionele erfdienstbaarheid van losweg, ter breedte van twee meters, gevestigd bij geboekte akte van verdeling, verleden te Ronse, de 16 November 1852 ten overstaan der notarissen Meesters D'Honcht en Robette;

Overwegende dat, indien dergelijke losweg als vol-doende beschouwd werd te dien tijde, zulks niet meer het geval is ten huidige dage, gezien de thans in de landbouw algemeen gevolgde uitbatingsmethode het gebruik van grotere voertuigen en omvangrijke landbouwmachines vergt;

Overwegende dat derhalve voornoemde conventionele erfdienstbaarheid van losweg, onvoldoende geworden zijnde tot de rationele moderne uitbating van voornoemde eigendommen der aanleggers, deze eigendommen dienen te beschikken over een aanvullende losbreedte; dat verweerders zulks niet betwisten, vermits zij bereid zijn de huidige losweg van drie meter breedte ter beschikking van eisers voort te laten liggen;

Overwegende dat om te lossen in rechte lijn een losweg van drie meter breedte volstaat; dat de huidige bestaande losweg deze breedte heeft, zelfs zonder de kleine gracht, lopend langs de Oostergrens der percelen Sectie C, n° 1096b, 1096a en 1097a;

Overwegende dat eisers dus ten onrechte eisen dat de afsluiting langs de los zou weggenomen of achteruit geplaatst worden op perceel C 1096a;

Overwegende dat de huidige losweg niet voldoende is om in rechte hoek in te draaien aan de percelen C 1097a-1098; dat, om aldaar te kunnen indraaien met de thans algemeen gebruikte landbouwvoertuigen en landbouwmachines, de thans bestaande afsluitingen op punt D der schets, gevoegd bij Ons proces-verbaal van plaatsbezichtiging, één meter 35 centimeter meer noordwaarts en één meter meer westwaarts dienen gebracht te worden, en van uit dit aldus bepaald nieuw punt D in rechte lijn dient te lopen naar punt F, en in schuine lijn naar het punt, waar de huidige afsluiting de rechte lijn A-B-C verlaat om in schuine lijn naar punt D te lopen;

Overwegende dat, vermits de eigendommen van partijen uiteengekaveld zijn bij voornoemde akte van verdeling, dit recht op een aanvullende losbreedte in principe niet kan steunen op het ingesloten zijn van de erven in de zin van artikel 682 van het Burgerlijk Wetboek, vermits vrijwillige insluiting door verdeling geen wettelijke enclave schept, maar wel een conventionele dienstbaarheid van losrecht, steunend op de wederzijdse verplichting tot aflevering der eigenaren van de gekavelde erven (Sinzot, « Les Chemins d'exploitation et l'enclave », n°s 52, 53, 55; Grandjean, « Droit Rural », n° 256 en volgende; Kluyskens, « Zakerecht », n° 369; Galopin, uitgave 1902, blz. 216; Rép. Prat. Dr. Belge, V° « Servitudes », n° 254 en volgende);

Overwegende dat dergelijke erfdienstbaarheid zowel

actief als passief vastkleeft aan de heersende en bezwaarde erven, en met die erven overgaat op de volgende eigenaars dezer erven, zelfs bij overgang onder bijzondere titel (Grandjean, loco citato, n° 257);

Overwegende dat die conventionele erfdiensbaarheid echter te niet kan gaan door dertigjarig niet-gebruik, zoals trouwens de verplichting tot aflevering en vrijwaring na dertig jaar door verjaring uitgedoofd is (artikels 706 en 2262 van het Burgerlijk Wetboek), in welk geval ipso facto een recht van overweg wegens insluiting ontstaat onderworpen aan de regeling der artikels 682 van het Burgerlijk Wetboek (Grandjean, loco citato, n° 258 en volgende; Galopin, loco citato, blz. 216-217; Rép. Prat. Dr. Belge, loco citato, n° 152);

Overwegende dat dus eerst en vooral dient te worden nagegaan of de bestaande losweg van drie meter breedte reeds bestond vóór 16 December 1882, in welk geval hij steeds bestond en dient behouden als een conventionele erfdiensbaarheid, zonder enige te betalen vergoeding;

Overwegende dat, zelfs indien de huidige losweg van drie meter breedte nog niet bestond vóór 16 December 1882, de meerdere losbreedte van één meter eerst later verleend werd wegens betrekkelijke enclave der heersende erven van eisers, dan nog het recht op vergoeding door uitdovende verjaring kan te niet gaan zijn, luidens artikel 684 van het Burgerlijk Wetboek, namelijk indien de los op zijn huidige breedte reeds meer dan dertig jaar bestaat;

Overwegende dat partijen akkoord gaan dat er nooit enige vergoeding betaald werd door eisers of hun voorgangers aan verweerders of hun voorgangers; dat dus enkel dient onderzocht te worden of de losweg op zijn huidige breedte van drie meter reeds bestaat sedert meer dan dertig jaar;

Overwegende dat partijen het daaromtrent niet eens zijn en eisers aanbieden te bewijzen, door alle rechtsmiddelen, getuigen inbegrepen, dat de losweg reeds sedert meer dan dertig jaar bestaat op zijn huidige breedte; dat aan eisers bovendien ambtshalve dient te worden opgelegd ook te bewijzen door dezelfde rechtsmiddelen dat deze losweg op zijn huidige breedte reeds bestond vóór 16 December 1882, ten einde het juridisch karakter van die losweg te kunnen bepalen;

Wat betreft de betwiste waterleiding :

Overwegende dat het toegeslikte gedeelte van de betwiste gracht ligt op perceel C 1100a van verweerster Ester Fenaux, dus niet van verweerder Félix Fenaux, zoals ten onrechte vermeld is in de motivering der dagvaarding;

Overwegende dat verweerder aan eiser Besard het recht niet betwist de natuurlijke waters van zijn hoger gelegen perceel C 1096b bij middel van ondergrondse draineerbuizen af te leiden naar die gracht;

Overwegende echter dat dit recht van eiser kan voortspruiten ofwel uit een bij titel of door verjaring gevestigde voortdurende en zichtbare erfdiensbaarheid van afleiding van natuurlijke waters, ofwel uit de wettelijke erfdiensbaarheid van drooglegging van gronden gevestigd door artikel 17 van het Landelijk Wetboek;

Overwegende dat in beide gevallen het erf van verweerster deze dienstbaarheid dient te lijden, maar dat verweerster niet gehouden is iets te doen om de uitoefening ervan mogelijk of gemakkelijk te maken; dat al hetgeen daartoe dient gedaan te worden, onder meer het openhouden van die gracht, dient verricht te worden door de eigenaar van het heersend erf zelf,

dus ter zake door eiser Besard; dat verweerster enkel moet toelaten dat eiser de daartoe nodige verrichtingen komt doen op haar eigendom en hem daartoe toegang moet verlenen tot haar-eigendom (Clement & Lepinois, « Code Rural », n° 222); dat zulks ter zake te meer het geval is, dat deze gracht klaarblijkelijk toeslijkt door de aarde, meespoelend van de eigendom van eiser;

Wat betreft de eis tot schadevergoeding :

Overwegende dat eiser Besard niet bewijst een bepaalde en op geld waardeerbare schade te hebben geleden door het toeslijken van voornoemde gracht;

Overwegende dat verweerders betwisten de losweg in breedte verminderd te hebben en beweren dat eisers nooit gelost hebben op een meerdere breedte dan de huidige bestaand los;

Aangezien eisers het tegenovergestelde beweren en aanbieden zulks te bewijzen door alle rechtsmiddelen, getuigen inbegrepen; dat dit aanbod van bewijs onvankelijk is, althans voor wat betreft de breedte van de los in de draai aan de percelen C 1097a en 1098;

Om deze redenen :

Wij, Vrederechter van het kanton Ronse, vonnissende op tegenspraak en in eerste aanleg;

1° Verklaren ongegrond de eis tot verplaatsen der afsluiting op perceel C 1096a van verweerster Esther Fenaux;

2° Veroordelen beide verweerders om de afsluiting op de percelen C 1097a en 1098 te verplaatsen zoals hierboven omstandig beschreven; bij gebreke zulks te doen binnen de acht dagen na betekening van het vonnis, machtigen eisers zulks zelfs te doen met behulp der openbare macht, op kosten van verweerders;

3° Veroordelen verweerster Esther Fenaux om toe te laten aan eiser Besard de gracht op perceel C 1100a te reinigen en te onderhouden;

Verklaren voor het overige ongegrond de tegen haar ingestelde eis betreffende het onderhoud van die gracht;

4° En vooraleer verder te beslissen nopens de eisen van aanleggers en nopens de tegeneis van verweerders; laten toe aan eisers te bewijzen door alle rechtsmiddelen, getuigen inbegrepen :

A. dat de losweg op zijn huidige breedte van drie meter reeds bestaat van vóór 16 December 1882, of ten minste reeds meer dan dertig jaar;

B. dat, vooraleer de huidige bestaande afsluitingen geplaatst worden, de losweg in de draai aan percelen C 1097a en 1098 een grotere breedte had dan de huidige bestaande losweg;

Verklaren dit vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niet-teenstaande elke voorziening en zonder borgstelling.

Vlaamse Juristen

Abonneert U op het
RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

3e Kanton. — 26 Maart 1949.

Rechter : M. Van Nuffel.

Advocaten : Mrs Meeus en Vaes M.

Overdrachtstaxe. — Niet verschuldigd over commissieloon, uitbetaald aan personen in dienst van de verkoper.

De overdrachtstaxe is niet verschuldigd over commissieloon, uitbetaald aan personen in dienst van de verkoper, in casu aan de bestuurder ener N.V., doch alleen over commissieloon, uitgekeerd aan zelfstandige tussenpersonen.

N.V. Svalof t/ Belgische Staat (Ministerie van van Financiën.

Gezien de inleidende dagvaarding van deurwaarder Paul Mertens, te Antwerpen, d.d. 6 Juli 1948;

Aangezien aanlegster vertoont :

Dat zij bij exploit van 8 Juni 1948, betekend door het ambt van deurwaarder Louis Van Wassenhove, te Antwerpen, aangemaand werd te betalen de som van 998,10 frank wegens overdrachtstaks en die van 1996,20 frank wegens boete, zegge samen 2994,30 frank te vermeerderen met de wettelijke intresten en de kosten van het exploit;

Dat gedaagde zich in hogergenoemd exploit steunt op een proces-verbaal, gedaan door de heer Van Borm Robert, surnumerair der Registratie en Domeinen, waarnemend hoofdcontroleur der overdrachtbelasting te Berchem, en op een dwangschrift, uitgevaardigd door de heer Ontvanger De Vos der Administratieve en Onderhandse Akten te Antwerpen, op 27 April 1948 en uitvoerbaar verklaard door de heer Van Dijk, directeur der Registratie en Domeinen te Antwerpen, d.d. 29 Mei 1948;

Dat bedoeld proces-verbaal voor de eerste maal aan haar betekend werd samen met het exploit van bevel van betaling op 8 Juni 1948;

Dat dit proces-verbaal te haren laste werd opgesteld wegens inbreuk op artikel 75, 2° van het Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taksen;

Dat gedaagde inderdaad staande houdt dat de overdrachtstaks verschuldigd is op de som van 22.172,35 frank, welke de heer Leclair Georges, bestuurder van verzoekster, tijdens het eerste semester 1943 ontvangen heeft wegens commissielonen;

Dat weliswaar de taks verschuldigd is op alle prestaties, uitgaande van makelaars en zaakwaarnemers en betrekking hebbende op handelsverrichtingen (artikel 75, 2°); dat nochtans door de eensgezinde rechtspraak aangenomen wordt dat de taks slechts toepasselijk is op het commissieloon, dat uitgekeerd wordt aan zelfstandige tussenpersonen (intermédiaires autonomes) en niet op het commissieloon dat uitgekeerd wordt aan bedienden handelsvertegenwoordigers en andere personen, die rechtstreeks in dienst zijn van de verkoper en die in die hoedanigheid onderworpen worden aan de sociale wetten;

Dat in casu de heer Georges Leclair in dienst is van verzoekster in hoedanigheid van bestuurder en dat hij gebonden is tegenover verzoekster door een contract van verhuring van diensten en onderworpen is aan de sociale wetten;

Dat hij zich derhalve niet bevindt in de toestand van zelfstandige tussenpersoon, welke uitsluitend aanleiding kan geven tot toepassing van artikel 75, 2°

van het Wetboek dat met het zegel gelijkgestelde taksen;

Dat zij bijgevolg verzet aantekent tegen de aanslag en het dwangschrift van 27 April 1948;

Dat zij dienvolgens vraagt te horen zeggen voor recht :

1° dat er geen taxe verschuldigd is op het commissieloon dat uitgekeerd wordt aan een niet zelfstandige tussenpersoon;

2° dat de bedragen, ten laste van verzoekster gevorderd bij exploit betekend op 8 Juni 1948 door het ambt van deurwaarder Van Wassenhove, niet verschuldigd zijn;

3° dat derhalve door verzoekster geen gevolg dient gegeven te worden aan het bevel van 8 Juni 1948 en evenmin aan het dwangschrift, uitgevaardigd door de heer Ontvanger De Vos en uitvoerbaar verklaard door de heer Directeur Van Dijk, der Registratie en Domeinen te Antwerpen II, d.d. 29 Mei 1948;

Voor zoveel als nodig aan gedaagde verbod te horen opleggen tot dwangmaatregelen tegenover verzoekster over te gaan voor de invordering der bedragen, die het voorwerp uitmaken van het bevel van 8 Juni 1948;

Gedaagde zich te horen veroordelen tot de kosten van het geding met verklaring dat het te wijzen vonnis uitvoerbaar zal zijn, bij voorraad, niettegenstaande alle rechtsmiddelen en zonder borgstelling;

Gelet op de artikelen 2, 34, 37 en 41 der wet van 15 Juni 1935;

Gehoord partijen in hunne middelen en besluiten;

Aangezien verweerster aanvoert dat artikel 75, 2° van het Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taksen elke prestatie van makelaar of commerciële lasthebbing onderwerpt aan de voorziene taxe zonder acht te slaan op het gewoon beroep van de tussenpersonen;

Aangezien echter aanlegster de copij voorlegt van circulaire 35 van 25 Juni 1931, uitgaande van het Ministerie van Financiën;

Aangezien in deze circulaire uitdrukkelijk wordt vermeld : « La taxe est applicable aux prestations des agents commerciaux autonomes; elle ne l'est pas pour celles fournies par les employés engagés vis à vis d'un patron dans les liens d'un contrat de louage de services »;

Aangezien vaststaat dat de overdrachtstaks geïnd werd op een som, die ontvangen werd als commissieloon door de heer Georges Leclair, bestuurder van aanlegster, die wat de belastingen betreft, als bediende wordt aangezien;

Aangezien verweerster in haar betoog geen gewag maakt van voorzegde circulaire; dat uit niets blijkt dat het beheer zijn onderrichtingen desbetreffend zou hebben gewijzigd of ingetrokken;

Aangezien anderzijds blijkt uit de bescheiden van de bundel (schrijven van de Ontvanger van Schaarbeek, brief van 23 September 1948) dat voormelde circulaire steeds van toepassing is gebleven en de taks wordt geïnd overeenkomstig de richtlijnen bij deze circulaire namens de Minister van Financiën aan de agenten van zijn beheer verstrekt;

Aangezien in deze omstandigheden de eis, als naar voldoening van recht bewezen, dient te worden ingewilligd;

Om deze redenen :

Wij, Vrederechter, recht doende op tegenspraak, verklaren de eis gegrond;

Zeggen voor recht :

1° dat er geen taks verschuldigd is op het commissieloon dat uitgekeerd wordt aan een niet-zelfstandig tussenpersoon;

2° dat de bedragen, ten laste van verzoekster gevorderd bij exploit van deurwaarder Van Wassenhove, te Antwerpen, d.d. 8 Juni 1948, niet verschuldigd zijn;

3° dat derhalve door verzoekster geen gevolg dient gegeven te worden aan het bevel van 8 Juni 1948 en evenmin aan het dwangschrift, uitgevaardigd door de heer Ontvanger De Vos en uitvoerbaar verklaard door de heer Directeur Van Dijk der Registratie en Domeinen van Antwerpen II, d.d. 29 Mei 1948;

Leggen, voor zoveel nodig, aan gedaagde verbod op over te gaan tot dwangmaatregelen tegenover verzoekster door de invordering van de bedragen, die het voorwerp uitmaken van het bevel van 8 Juni 1948; Veroordelen gedaagde tot de gedingkosten.

POLITIERECHTBANK TE DIKSMUIDE

29 Novemebr 1949.

Rechter : M. H. van Snick.
Advocaat : Mr. Debra M.

Verkeer. — Het naar links uitwijken om een ander voertuig voorbij te rijden kan niet beschouwd worden als een « wijzigen van zijn richting » in de zin van art. 96, lid 1, van het Algemeen Verkeersreglement.

De bestuurder van een voertuig, die een ander stilstaand of in beweging zijnd voertuig wil voorbijrijden, is niet verplicht zulks aan andere weggebruikers kenbaar te maken door een teken bij middel van zijn richtingsaanwijzer. Artikel 96, lid 1, van het Algemeen Reglement op de Verkeerspolitie is in dat geval niet van toepassing, daar het naar links uitwijken om een voertuig voorbij te rijden niet kan beschouwd worden als een « wijzigen van zijn richting » in de zin van die bepaling.

O. M. t/ Herman Roger en Emiel.

Beticht te Zarren de 28-5-1949.

De eerste : a) Bestuurder zijnde van een autovoertuig die zijn richting wijzigt, dit aan de andere weggebruikers niet kenbaar te hebben gemaakt, door een teken dat moet ophouden zodra de beweging is uitgevoerd ;

b) Bestuurder van een motorvoertuig met aanhangwagens, waarvan de lengte de 6 meter overtreft, het richtingsteken op de achterzijde niet te hebben aangebracht ;

De tweede : Burgerlijk verantwoordelijk voor de eerste :

Gezien de acte van verzet in dato van twintig September 1949;

Aangezien het verzet regelmatig is in de vorm der Wet;

.....

Aangezien het naar links uitwijken om een voortbewegend of stilstaand voertuig voorbij te steken niet kan beschouwd worden als een « wijziging van zijn richting » in de zin van art. 96/1 van de Wegcode.

Aangezien de bestuurder van een voertuig dat een ander stilstaand of voortbewegend voertuig wil voorsteken, dan ook niet verplicht kan zijn, zijn richtingsaanwijzer te doen werken.

Aangezien het eerste feit ten laste van betichte bijgevolg niet bewezen is;

Aangezien het tweede feit ten laste van betichte bewezen is;

Aangezien de tweede medegedaagde burgerlijk verantwoordelijk is voor de eerste betichte;

(Zonder belang);

De rechtbank,

Rechtdoende tegensprekelijk, verklaart het verzet ontvankelijk en gedeeltelijk gegrond, vernietigt het eerste vonnis en, opnieuw rechtdoende, spreekt eerste betichte vrij voor het eerste hem ten laste gelegde feit; en voor het tweede feit veroordeelt hem tot ene geldboete van 10 fr. en tot betaling der gedingkosten, enz.

WERKRECHTERSRAAD TE GENT

Kamer voor Werklieden — 18 November 1949.

Voorzitter : M. Pante.

Rechtskundig bijzitter : M.U. Deprez.

Advocaat : Mr. Tillekaerts.

Sociale wetgeving. — Betaald verlof. — Niet ontvankelijkheid van een door de arbeider tegen zijn werkgever ingestelde vordering.

De door de werkman tegen zijn werkgever ingestelde vordering er toe strekkende deze laatste te horen veroordelen om aan de werkman een vergoeding voor betaald verlof te betalen is niet ontvankelijk.

Luidens art. 8 van het wetsbesluit van 3 Januari 1946 wordt het verlofgeld der werklieden uitgekeerd door tussenkomst van een Kas voor Jaarlijks Verlof.

Indien de werkman beweert, dat zijn werkgever bij geen enkele kas is aangesloten, is deze opwerping niet afdoende; de werkman moet zich inderdaad keren tegen de kas, bij dewelke zijn werkgever zich had dienen aan te sluiten.

Moykens t/ Strocher.

Overwegende dat de eis, ingeleid bij exploit van deurwaarder De Clercq Jean te Gent, de dato 1949, 3 September, er toe strekt betaling te bekomen van 2.079,56 fr. als betaald verlof voor de periode van 1 Januari 1947 tot 31 Januari 1948;

Overwegende dat eiser bij verweerder tijdens de voormelde periode in dienst was als werkman;

Overwegende dat overeenkomstig de bepalingen van art. 8 van de besluitwet van 3 Januari 1946 op het jaarlijks verlof der loontrekkende arbeiders het verlofgeld der werklieden uitgekeerd wordt door tussenkomst van een Kas van Jaarlijks Verlof;

Overwegende dat de opwerping van eiser, als zou verweerder bij geen enkele kas aangesloten zijn, niet afdoende is; dat hij zich inderdaad dient te keren tegen de kas, bij dewelke de werkgever zich had dienen aan te sluiten;

Overwegende derhalve dat de vordering niet-ontvankelijk is;

Om deze redenen, gelet op de artikelen 2, 37 en 41 der wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken;

De Werkrechtersraad, Kamer der Werklieden, alle andere of tegenstrijdige besluiten verwerpende, recht doende in eerste aanleg en op tegenspraak, verklaart de vordering niet ontvankelijk; legt de kosten ten laste van eiser.

BIBLIOGRAPHIE

L. VAN DE WAL e.a., Modellen voor de Rechtspraktijk. - N.V. Uitgeversmaatschappij Ae. E. Kluwer, Deventer.

Deze « Modellen voor de Rechtspraktijk » werden samengesteld door L. Van de Wal, notaris te Olst, Mr. A. W. J. van Vryberghe de Coningh, raadsheer in het Gerechtshof te 's Gravenhage, N. A. Kemp, inspecteur van 's Rijks Belastingen te Zutphen, met medewerking van J. C. Tieleman, referendaris ter secretarie te Katwyk.

In hun « voorbericht » delen de auteurs mede, dat zij met enige aarzeling hebben voldaan aan het verzoek van de uitgeefster. Zij merken daarbij op: « Een modellenboek in de hand van leken kan immers een groot gevaar voor de rechtszekerheid vormen. Dit bezwaar moet niet worden onderschat. Daartegenover staat echter, dat een modellenboek in de hand van een deskundige een grote tijdsbesparing kan betekenen en zijn werk aanzienlijk kan verlichten. Met de samenstellers van andere soortgelijke uitgaven zijn wij van mening, dat de voordelen groter zijn dan de nadelen en dat het feit, dat verkeerd gebruik mogelijk is, ons niet behoeft te weerhouden. »

In Nederland bestonden reeds meer modellenboeken voor de praktijk. Een nieuwigheid van het hier besproken werk is, dat het volgens het losbladige systeem is uitgegeven, zodat steeds bladen gemakkelijk uit de kaft kunnen worden verwijderd en vervangen, respectievelijk aanvullende bladen kunnen worden ingevoegd. Een stelsel, dat op ander terrein reeds zijn bruikbaarheid heeft bewezen en grote voordelen biedt.

Men vindt in de verzameling modellen betreffende o.a. de eigenlijke en de oneigenlijke rechtspraak, huwelijksvoorwaarden, overeenkomsten, akten van verenigingen en vennootschappen, fiscaal recht en de toepassing van de Nederlandse drankwet.

In België beschikken wij nog steeds niet over een verzameling van in behoorlijk Nederlands gestelde modellen. Daarom kan het hier aangekondigde werk van groot nut zijn voor Vlaamse juristen, die bij het gebruik der modellen natuurlijk rekening zullen moeten houden met de verschilpunten tussen Nederlandse en Belgische wetgeving en rechtspraak. Het gebruik van een dergelijk boek zal in ieder geval bevorderlijk zijn voor de ontwikkeling van een juiste rechtsterminologie hier te lande.

De prijs van het boek bedraagt 18 gulden en 50 cent voor de tot dusver verschenen drie afleveringen.

THE ART OF DETECTION (An authentic guide to: Collecting evidence. — Shadowing — Identification using science. — And other techniques in civil and criminal investigation), by Jacob FISHER. — New Brunswick (U.S.A.), Rutgers University Press, 1948 (248 bl.).

J. Fisher, advocaat bij de *New York Bar*, werd in de Amerikaanse opsporingsdiensten ingelijfd, en kreeg er o.m. de opdracht de officieren van de *Army criminal Investigation* tot hun taak op te leiden. Zo was de schrijver zeker bevoegd om over *The art of detection* uit te weiden.

Opgedragen to all persons who are engaged in the pursuit of truth, omhelst het boek alle vormen van navorsing, zowel in civiele als in criminele zaken.

Eerst bepaalt de auteur wat navorsing is en wat

van een goed *investigator* moet gevergd: grondige kennis der feiten, veel methode, diepzinnige psychologie, onvermoeibare moed en oneindig veel geduld. Dan wordt gesproken over de ontdekking en het verhoor van getuigen. F. geeft desaan gaande zeer nuttige aanduidingen van praktische aard, o.m. afwezige personen terug te vinden, om contact te nemen met getuigen en om de doeltreffendheid van de bekomen getuigenissen te waarborgen.

Veel bladzijden zijn gewijd aan de verschillende wijzen waarop men een verdachte persoon, of een getuige, overal en bestendig onder toezicht kan houden (*Shadowing, Observation, Tailing, en Roping*).

Voor wie in Amerikaans recht belang stelt vindt hier een klare uiteenzetting van de formalistische regelen der bewijslevering in de procedure, en een kernachtige samenvatting van de grondbegrippen van strafrecht en strafvordering.

Voor alle practici is dat hoofdstuk aanbevelenswaardig waar F. bijkans alle deskundige medewerkingen in de navorsing voorlegt. En voor aan het Paleis vreemd blijvende lieden zijn deze hoofdstukken voorbehouden die het hebben over de onderzoeken die bepaalde handelsdaden moeten voorafgaan, zoals het toekennen van bankcrediet, de invordering van verschuldigde rekeningen zonder proces, het in dienst nemen van bedienden en werkvolk, het sluiten van verzekeringscontracten, enz.

*
* *

Het hele werk van Fisher bewijst dat de opsporings-taken op alle gebieden tegelijk veel psychologische behendigheid vragen, en een klaar en breed begrip over alle technische mogelijkheden die voor de *investigator* openliggen.

The art of detection werd geschreven voor juristen, legisten, nijveraars, handelaars en alle personen die in om 't even welk gebied betreffende taken van voorlichting en opsporing tussenkomen.

Het boek is vol praktische inlichtingen; maar ten onzent zouden veel van de soms machiavellistische knepen die er in aangeraden worden aan de opspoorder hevig ten euvel worden geduid en door de rechters als verdachte bewijzen verworpen worden. Onze landen zijn inderdaad aan meer bescheidenheid in de navorsing gewend.

Ook humor komt hier en daar door, b.v. wanneer de auteur spreekt over het aandringen bij de getuigen om de waarheid te zeggen, en aanbeveelt zodanig aan te dringen dat de weerstandswil slechts doeltreffend zou zijn indien hij deze ware van een persoon die *should attempt suicide by holding his breath*.

S.V.

RENE BOSMANS, Le connaissance direct. Etude de doctrine et de jurisprudence. — Maison Ferdinand Larcier, Brussel, 1950, pp. 91.

Vanaf het begin van de stoomvaart hebben de vaste lijnen het aanschein gegeven aan een bijzondere soort van samengesteld vervoer, het zgn. doorvervoer. Onder doorvervoer wordt verstaan het vervoer van verschillende lijnen tussen plaatsen, die niet door een zelfde lijn zijn verbonden. Aanvankelijk had doorvervoer plaats door achtereenvolgens aan de verschillende lijndiensten telkens voor een gedeelte van de reis het vervoer op te dragen; dergelijk vervoer was eigenlijk geen doorvervoer maar een opeenvolging van zelfstandige transporten, met de daarmede verbonden omslag en kosten. In iedere plaats, waar een vervoer

eindigde en een ander vervoer begon, moest de verzender eerst het goed in ontvangst doen nemen bij de vervoerder die het aanbracht en met hem afrekenen, en daarna omtrent het verdere transport overeenkomen met de opvolgende vervoerder en bij deze het goed laten bezorgen. De tussenkomst van agenten of expediteurs kon daarbij niet worden gemist. Een dergelijk ingewikkeld vervoer beantwoordde geenszins aan de eisen van een vlug en goedkoop transport. De vaste lijnen hebben er dan ook naar gestreefd deze bezwaren te ondervangen en het doorvervoer beter in te richten.

Tegenwoordig bestaat er een dicht net van vaste lijnen, die op elkaar aansluiting geven: door onderlinge overeenkomsten is het mogelijk geworden, dat deze lijnen goederen ten vervoer aannemen op en naar plaatsen, die niet in hun eigen dienst begrepen zijn, of tezamen het gehele vervoer over hun aansluitende lijnen uitvoeren. Dit georganiseerde samengesteld vervoer is bovendien niet tot het eigenlijk zee-transport beperkt gebleven; meer en meer wordt ook het land- en luchtvaarttransport daarbij betrokken. Het over dit doorvervoer afgegeven cognossement heet doorcognossement (connaissance direct, Durchkonnossement, though of lading).

Het hoeft wel geen betoog, dat deze vorm van vervoer aanleiding kan geven tot grote moeilijkheden, o.a. in verband met de aansprakelijkheid van de verschillende vervoerders, en de toepasselijkheid van verschillend recht. Daarbij komt nog, dat het in de meeste landen nog niet bij de wet is geregeld; slechts in Nederland en Amerika heeft de wetgever in enige bezwaren voorzien.

In het hier aangekondigd geschrift — ingeleid door de heer Frédéric Good, voorzitter van de Vereniging der Belgische Reders — wordt de oorsprong en de geschiedenis van het doorcognossement geschetst en in verband daarmee behandeld; de aansprakelijkheid van de verschillende vervoerders, het gemengd transport, de toepasselijkheid van de regels van den Haag, de Nederlandse en de Amerikaanse wettelijke bepalingen en de toekomst van het doorcognossement.

De auteur heeft klaarblijkelijk geen andere bedoeling gehad dan een overzicht te geven van de evolutie van het doorvervoer en van de tegenwoordige stand van het vraagstuk; moest zijn opzet verder hebben bereikt, dan waren sommige zijner beschouwingen voor ernstige kritiek vatbaar en moest hem in ieder geval het verwijt gemaakt worden de betreffende literatuur en rechtspraak niet voldoende geraadpleegd te hebben. Hij verzuimde o.a. de werken van Cleveringa, Kist-Loeff en het Kort Begrip van het nieuwe Nederlandse Zeerecht door Molengraaff te raadplegen.

B.

Vlaamse Juristen,

abonneert U

op het

“Rechtskundig Weekblad”

NECROLOGIE

DE HEER RECHTER L. SWENNEN

Plaatsgebrek belet ons in dit nummer de tekst mede te delen van de redevoeringen, die uitgesproken werden op de plechtige zitting van rouwhulde ter nagedachtenis van Rechter L. Swennen. De tekst zal in het volgend nummer verschijnen.

MEDEDELINGEN

Annalen voor Rechtsgeleerdheid en Staatswetenschappen.

Tot op heden werd in het Rechtskundig Weekblad verzuimd de herverschijning aan te kondigen van de *Annalen voor Rechtsgeleerdheid en Staatswetenschappen* (Annales de Droit et de Sciences Politiques), het driemaandelijks tijdschrift, dat onder de directie van Prof. H. Velge, met de medewerking van professoren in de faculteit der rechtsgeleerdheid van de universiteit te Leuven, gedurende een tiental jaren voor de oorlog werd uitgegeven. Ingevolge een tussen het *Vlaams Rechtsgenootschap* en de *Association des Anciens Etudiants* tot stand gekomen akkoord kon de sinds 1940 gestaakte publicatie in October 1948 als orgaan van alle oud-studenten van de juridische faculteit te Leuven worden voortgezet.

Het redactiecomité bestaat uit de professoren H. Velge, Jean Dabin, Emile van Dievoet, Fernand Collin, René Piret, Paul de Visscher, Pierre de Bie en Georges van Hecke.

Deel IX, bestaande uit vier afleveringen, is thans volledig verschenen. Naast kronieken en boekbesprekingen zijn de volgende artikelen hierin opgenomen:

Dabin J.: *Lésion d'intérêt ou lésion de droit comme condition de la réparation des dommages en droit privé et en droit public.* — Van Dievoet E.: *De toestand der jonge advocaten in 1948.* — Piret R.: *L'évolution du droit successoral belge et du droit successoral français depuis 1804.* — Onclin W.: *De Rechtsmacht van de Kerk en de Staat over het huwelijk.* — Cleveringa H. R. P.: *De ontwikkeling van het kortgeding in Nederland.* — Bourguignon P.: *Etude comparative de la nationalité en France et en Belgique.* — Cardyn C.: *Le régime fiscal des remboursements de taxe mobilière perçue sur les dividendes des sociétés par actions.* — Vergauwen H. L.: *De echtelijke woning en het misdrijf van onderhoud van bijzit.* — Picard O.: *La responsabilité des pouvoirs publics à raison du fait de leurs organes. Essai de solution.* — Meyers E. M.: *Voor- en nadelen van het samenstellen van een nieuw burgerlijk wetboek.* — Daussin A.: *Le régime des parastataux aux Etats-Unis.* — Van Dievoet E. en Collin F.: *De waarde van het getuigenis. Een academisch experiment.* — Drion R.: *Aperçu sur quelques problèmes soulevés par les clauses d'irresponsabilité.* — Renauld J. G.: *Problèmes de la période constitutive des sociétés anonymes.* — Marlier E.: *Un magistrat, protecteur de l'individu, de la famille et de la société: le juge des enfants.* — Boumal G.: *Le crédit irrévocable.* —

De Meyer J.: De Raad van State en de herstelvergoeding voor overheidsschade. — Ooms E.: Het verval van rechten naar de besluitwetten van 6 Mei 1944 en 19 September 1945 en de wet van 14 Juni 1948.

De namen van de auteurs en de behandelde onderwerpen zijn van dien aard, dat het Leuvens tijdschrift ook de belangstelling verdient van de niet te Leuven gestudeerd hebbende juristen.

Men kan zich op de Annalen abonneren bij de uitgever Goemaere te Brussel; de abonnementsprijs bedraagt per jaar 250 fr.

Rechtsgeleerd Magazyn Themis.

Reeds meer dan eens vestigden wij de aandacht van de Vlaamse jurist op dit voortreffelijk tweemaandelijks tijdschrift voor publiek- en privaatrecht.

De eerste aflevering van de nieuwe jaargang 1950, die zo pas verschenen is, publiceert drie belangrijke artikelen: de grondslagen van de mijnwetgeving in het algemeen, in Nederland en in Canada, door Mr. W. J. J. van Rossum; Wetgevingspolitiek, door A. D. Belinfante; Statenbond, Bondstaat, Dominion-status, door Mr. H. A. Huart-Engelsmans.

Bovendien zijn vijf uitvoerige boekbesprekingen opgenomen. Opmerkenswaardig is de bespreking door Prof. Dooyeweerd van Prof. Kranenburg's boek: De grondslagen der rechtswetenschap. Juridische kennis-leer en methodologie (2e druk).

Revue trimestrielle de droit civil.

De eerste aflevering van de 49e jaargang (1950) van deze Franse revue, die onder de directie staat van L. Julliot de la Morandière, A. Rouast, René Savatier, Paul Esmein en Henry Solus, bevat naast de gewone overzichten van rechtsliteratuur, jurisprudentie en wetgeving, een studie van Prof. Jean Boulanger over: Usage et abus de la notion d'indivisibilité des actes juridiques (pp. 1-17) en een artikel van Prof. R. Houin: Une enquête sur l'application du droit dans la pratique: la situation juridique de l'enfant (pp. 18-27).

Van de hand van Prof. Claude Renard (Luik) is ook een kroniek van het Belgisch recht opgenomen, waarin de Belgische wetgeving uit de jaren 1948 en 1949 bondig besproken is.

TIJDSCHRIFTEN

Nederlands Juristenblad. — Afl. 16 van 22 April 1950.

Prof. Mr. J. M. Van Bemmelen, Het vraagstuk van de politie. — Mr. C. W. Dubbink, De rechterlijke bevoegdheid in echtscheidingszaken volgens het ontwerp 1430. — Mr. W. L. Snijders, De «persoonlijk betreffende omstandigheid». — Drs. J. W. J. Toe Water, Dagvaarding van ambtelijke organen. — Mr. P. Groenveld, De positie van den Tuchtrechter voor de Prijzen.

Advokatenblad. — Nr 4 van 15 April 1950.

Mr. A. M. Lubbers, Iets over de overgangsregeling van de Wet Materiële Oorlogsschaden; — Mr. G. C. A. Oskam, Habetis confitemur. — Mr. W. Broertjes, «Befehl ist Befehl». — «Order is order». — Mr. W. R. Emmen Riedel, Internationaal congres voor privaatrecht. — Mr. A. Blom, De positie van de advocaat in strafzaken.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-Ambt en Registratie. — Van 22 April 1950 nr 4135.

Mr. I. van Creveld, Leemten-voorziening door de rechter. — Z. Deenik en B., Verkoop van een dokterspraktijk na overlijden, m. O. Dr. J. A. Adriani. — Mr. E. von Saher, Rechtspraak in de Verenigde Staten, Een juiste beoordeling van de Nederlandse herstellwetgeving in een Amerikaans vonnis. — Mr. P. W. Van der Ploeg, Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Huwelijksgoederenrecht.

Journal des Tribunaux. — 23 April 1950 nr 3849.

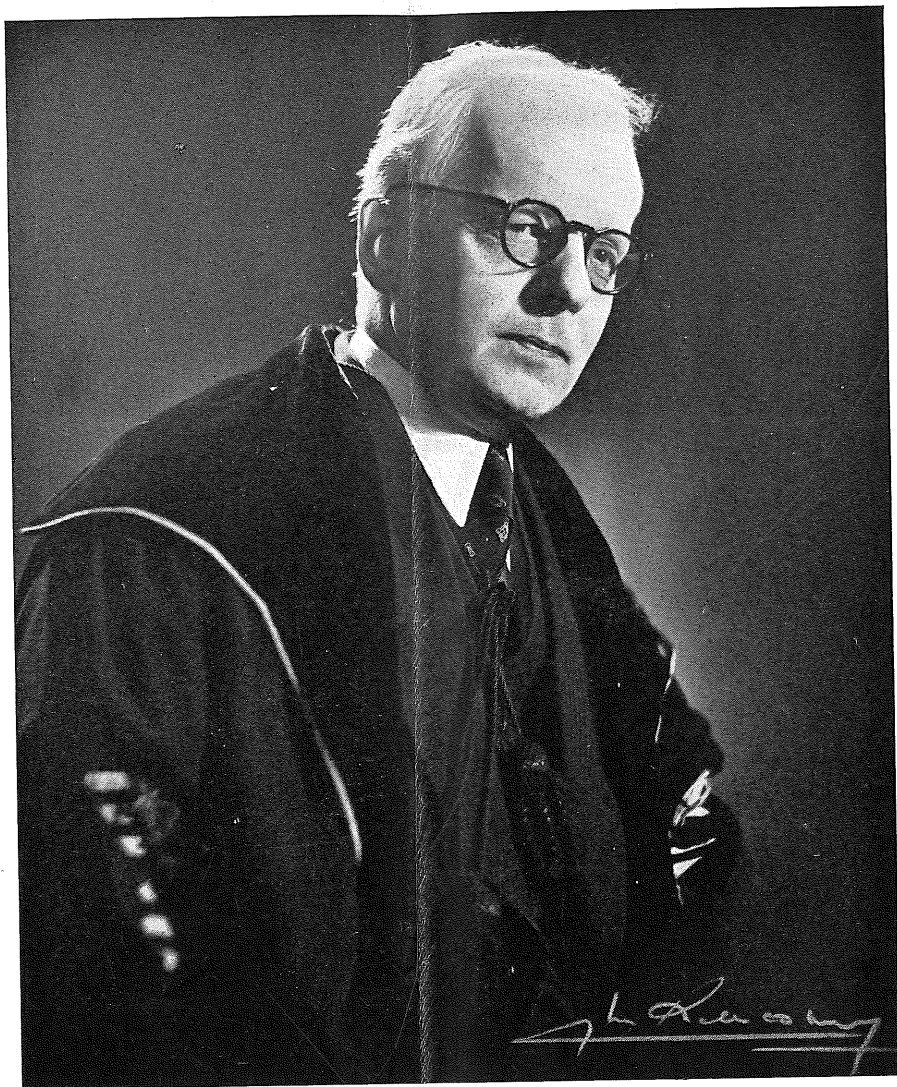
Jean Thevenet, Les conditions de la profession d'avocat dans le monde contemporain. — Jurisprudence.

Revue critique de jurisprudence belge. — 1ste trimester 1950.

Arrêts de la Cour de Cassation de Belgique, avec notes critiques de M. Henri De Page, Claude Renard, René Dekkers. — Examen de Jurisprudence (1939-1948). Les contrats spéciaux, Paul Demeur.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

PROF. E. VAN DIEVOET